

Vlaams
Parlement

vergadering **C138**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 20 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het succes en de gevaren van de app TikTok – 1328 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de prioriteiten voor de opmaak van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan – 1382 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de prioriteiten van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan – 1399 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan – 1465 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de tussentijdse evaluatie van het actieplan Gaming – 1453 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de renteloze kunstlening Kunst Aan Zet – 1245 (2019-2020)	22
Bijlage	24
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over naziroofkunst in het bezit van de Koninklijke Bibliotheek – 1283 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de restitutie van Joodse roofkunst – 1315 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over naziroofkunst in Vlaamse musea – 1363 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de klimaatmiddelen voor het Fonds Culturele Infrastructuur – 1357 (2019-2020)	34
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de leenvergoeding – 1369 (2019-2020)	37

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het schrappen van de investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur en voor het automatiseren van theatertrekken in 2020

– 1376 (2019-2020)

42

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de positie en het functioneren van de administratie Kunsten

– 1479 (2019-2020)

46

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het succes en de gevaren van de app TikTok
– 1328 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ik moet zeggen, het is tof om de dag te beginnen met zo'n jonge en gemotiveerde voorzitter. Dat wil niet zeggen dat dat anders niet het geval is. Dat moet ik ook zeggen, anders krijg ik straks problemen binnen mijn fractie, maar dat terzijde. (*Gelach*)

Goedemorgen, minister. Ik was hier vorige week niet wegens ziekte, maar ik ben blij dat we dit belangrijke debat toch kunnen aangaan. Er is de afgelopen weken en sinds het indienen van deze vraag al het een en ander te doen geweest over TikTok op allerlei sociale media. Er was onder andere de vraag in hoeverre politici van TikTok een forum moeten maken om hun werk te doen. Daar wil ik het vandaag niet over hebben, maar ik lieg volgens mij niet als ik zeg dat de meesten hier in dit parlement enkele maanden geleden, toen u hier de verschillende jongerenmedia opsomde in het kader van de beleidsnota, uit de lucht zouden zijn gevallen bij het horen van de naam 'TikTok'. Dat toont aan hoe snel het kan gaan met nieuwe media: het beleid holt vaak achter de feiten aan. En ik vrees dat dat ook voor de meeste ouders geldt. Vandaar deze vraag over de app TikTok, vroeger gekend onder de naam 'musical.ly'.

De app is gemaakt om snelle, grappige filmpjes te maken en is een absolute hype op de Vlaamse speelplaatsen voor kinderen van alle leeftijden. Ik moet bekennen dat ik uit nieuwsgierigheid ook een account heb aangemaakt. Voor de inhoud hoeft u mijn profiel echter niet te bezoeken, want u zult er geen al dan niet gênante video's van mij terugvinden, maar ik wilde wel weten waarover ik sprak. Na het nieuws van enkele weken geleden in de weekendbijlage van De Standaard maakte ik me namelijk een beetje zorgen of ik niets ongepasts zit te doen op die app.

In het stuk staat beschreven hoe TikTok een vrijhaven wordt voor mensen met foute gevoelens tegenover kinderen. Het bedrijf achter de app slaagt er momenteel niet in om de content te monitoren, noch om grensoverschrijdende contacten tussen gebruikers in kaart te brengen. De titel van het stuk, een quote van een oud-werknemer van de app, is: 'Ik zou mijn kind never, nooit op TikTok laten.' Dat is natuurlijk veelzeggend. Het bedrijf heeft een grote equipe moderatoren in dienst – dat zou er nog aan ontbreken –, maar door het gigantische succes van de app kunnen zij de stroom aan berichten niet aan. Ondertussen zijn er wereldwijd 1,2 miljard actieve profielen. Bovendien zijn de instructies die de moderatoren van het Chinese moederbedrijf meekrijgen, weinig eenduidig en rechtlijnig en houden ze weinig rekening met culturele gevoeligheden. Dat het een Chinees bedrijf is, is trouwens ook een belangrijk aspect dat we zeker niet uit het oog mogen verliezen.

De gemiddelde leeftijd van de gebruikers maakt het gebrek aan toezicht zorgwekkend. Er is uiteraard de minimumgrens van 13 jaar, maar die wordt in veel gevallen niet gerespecteerd. Ik ken zelf een aantal kinderen die nog geen 13 zijn, maar toch al op TikTok zitten. In Nederland schat men dat twee of de drie 12-jarigen al een TikTok-profiel hebben. Die cijfers bevestigen ook mijn vermoedens over 12-jarigen die actief zijn op TikTok.

Dit maakt TikTok helaas tot een paradijs voor mensen met pedoseksuele gevoelens. De app biedt een stroom van dansende kinderen, vaak in een specifieke context, wat mensen op slechte gedachten kan brengen. Daardoor groeit grooming op TikTok even snel als TikTok zelf. Kinderen worden uitgedaagd om vaak nog

verder te gaan dan ze al doen of worden gecontacteerd door niet altijd even herkenbare accounts om hun persoonlijke gegevens te delen.

Hoe kijkt u zelf naar het fenomenale succes van TikTok, vooral bij heel jonge kinderen? Ik heb niet opgezocht of u er zelf op actief bent, maar dat is ook niet het onderwerp van deze vraag.

In welke mate kunt u de aanbieder van de app verplichten tot een betere screening van de content en de interacties tussen de gebruikers? Welke rol kunt u hun opleggen in de strijd tegen kindermisbruik en grooming?

Is een strikter toezicht op de leeftijdsgrens mogelijk en/of wenselijk?

Hoe kunnen wij onze kinderen en jongeren bewuster maken van de mogelijke gevaren van TikTok en eventuele andere apps? Ik zei het daarnet al tegen de collega's: de realiteit wijst uit dat we elke twee jaar over een nieuwe app kunnen spreken. De vraag is dus ook een beetje hoe we kunnen vermijden dat we altijd een stukje achterlopen. Als er te veel volwassenen actief worden op TikTok, zal er over enkele maanden misschien weer een nieuwe app ontstaan waar de jeugd wel haar ding kan doen.

Is het voor heel jonge gebruikers voldoende duidelijk hoe zij moeten reageren op grensoverschrijdende opmerkingen en voorstellen, en hoe kunnen we hen alsook hun ouders daar beter tegen wapenen? Ik denk dat ouders de risico's niet of te weinig inschatten.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mijnheer Vaneeckhout, het is heel toepasselijk dat we hier vandaag met zo'n jong gezelschap zitten over deze vraag, want TikTok is heel populair bij kinderen vanaf 10, 11 à 12 jaar oud. Ik zit er zelf niet op, maar ik heb wel de app. Ik heb net uw profiel bekeken, de activiteit is nog beperkt, u hebt vier volgers.

TikTok is heel populair en spreekt kinderen en tieners heel sterk aan. Op basis van internationale gegevens bestaat er een vermoeden dat de app ook populair is bij jongvolwassenen en volwassenen. Een aantal collega's hier in het parlement gebruiken het ook. Dat is ook te merken in het dagelijkse leven, door de veelvuldige mediaberichtgeving. De bespreking hier in de commissie is ook de bevestiging van het succes.

Sinds 2010 is er tweejaarlijks onderzoek naar het mediabezit van kinderen en jongeren. Daaruit blijkt een toenemend succes van TikTok. In de loop van de maand mei zal een nieuw onderzoeksrapport verschijnen. Ik zal dat nauwgezet met jullie opvolgen.

De app is een video first app en is gebaseerd op playbacken, dansjes, duetten en grappige filmpjes, wat vooral ook bij de allerjongsten zeer populair is. Dat succes kent natuurlijk ook een keerzijde. We hebben daar de afgelopen weken in de media een aantal voorbeelden van gezien.

Een specifiek aandachtspunt aan dit netwerk is onder meer het feit dat de app in Chinese handen is, waardoor wordt gevreesd voor manipulatie van berichten. We kennen het regime daar, er zijn effectieve indicaties dat dit mogelijk is.

Dit is een nieuwe dimensie van de internationalisering en digitalisering. Tot nu toe kwam de innovatie uit Californië, waar ook heel wat over te zeggen valt, maar het is op zijn minst een democratisch regime en een democratische rechtsstaat. Bovendien worden er ook een aantal commerciële activiteiten ontwikkeld. Het

communisme van China gaat altijd samen met een zeer hard kapitalisme. Zo zijn er betalingen met iDEAL mogelijk, waarmee men een TikTok-duet kan opnemen. Ook de verkoop van producten wordt soms georganiseerd via TikTok.

De aanpak van een aantal knelpunten zoals dataverzameling van gebruiks- en persoonsgegevens in functie van advertenties en aangeboden inhoud en het opsporen van crimineel gedrag ligt natuurlijk buiten mijn bevoegdheid. Het raakt aan een aantal federale, Europese of zelfs internationale bevoegdheden.

Er is ook het element van de leeftijd. De leeftijdsgrens van 13 jaar is moeilijk te controleren. Op basis van de Amerikaanse en Europese privacyregelgeving laat de app een zelfstandige toegang van de gebruikers toe vanaf de leeftijd van 13 jaar. Jonger kan mits de toestemming van de ouders, maar de meeste aanbieders laten geen ruimte voor deze uitzondering. Veel kinderrechten- en mediawijsheidsactoren geven uitdrukkelijk aan dat dergelijke leeftijdsgrenzen gekoppeld aan een verbod van gebruik weinig impact hebben. Bovendien neemt een verbod de positieve kansen van een dergelijk netwerk weg voor kinderen zonder effectief iets te verhelpen aan de negatieve kanten ervan. De vraag zou kunnen zijn of we dat niet moeten helpen afdwingen, maar de analyse is eigenlijk meestal dat dat niet het meest bepalende is. Het meest bepalende is de manier waarop men ermee omgaat en de manier waarop ouders daarbij worden betrokken.

Vandaag stond in de krant dat TikTok een 'family safety mode' installeert. Ik heb het nog niet kunnen laten onderzoeken, maar het lijkt me iets interessants, waarbij ouders zouden worden betrokken bij de TikTok-account van hun kind. Het gaat dan over het aantal kijkuren en over bepaalde content die men op die manier kan uitsluiten. Dat is dus wel iets om te volgen. Dat is meer in overeenstemming met wat nodig is dan een controle van de leeftijdsgrens, hoewel het allerbelangrijkste toch de mediawijsheid van het kind zelf is.

Er zijn een aantal hulplijnen. Ik denk aan Child Focus en, in mijn eigen bevoegdheid, Awel. Er is natuurlijk ook de politie, voor wanneer er echt klachten zouden zijn.

Weerbaar en mediawijs zijn is bepalend: voldoende zelfvertrouwen hebben, over vaardigheden beschikken, kritisch denken, analyseren en evalueren van media-inhouden en ondersteuning krijgen om met vervelende ervaringen om te gaan. Ouders en de ruimere sociale context spelen natuurlijk een belangrijke rol. Volwassenen en leerkrachten kunnen daarbij helpen. Daarom is ook de afstemming tussen de beleidsdomeinen Jeugd, Gezin, Onderwijs, hulpverlening en gezondheidspreventie belangrijk. Kinderen en jongeren moeten op een veilige en geïnformeerde manier hun weg vinden in een steeds internationalere omgeving.

Dat is natuurlijk ook de lijn in mijn beleidsnota's, zowel van Media als van Jeugd. Belangrijk in dat verband is ook dat mediawijsheid een van de vijf prioriteiten is in het nieuwe jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP).

Het is minder evident om de aanbieders verplichtingen op te leggen met betrekking tot bepaalde content. Dat is binnen mijn bevoegdheden juridisch zeer moeilijk. Zelfs op federaal niveau zijn er heel weinig hefbomen. Op basis van de privacy-wetgeving kan de federale Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) wel een aantal onderzoeken doen. Maar het is in elk geval niet evident om daar regelgevend of controlerend in tussen te komen. Vandaar de focus op mediawijsheid in de beleidsnota en in het beleid dat we ontwikkelen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Het is in deze commissie een gedeelde bezorgdheid om daar voldoende gevoel voor te

zijn. Ik denk dat de grotere uitdaging buiten deze commissie ligt, omdat een van de bezorgdheden blijft hoe we er snel genoeg voor moeten zorgen dat iedereen met alles mee is. Er is hier geen 'silver bullet'. Ik zal nooit iemand verwijten dat het om deze of gene reden onvoldoende is. We moeten in voldoende budget voorzien. Daarover kunnen we discussiëren. Maar voor de rest is er niet één oplossing om deze uitdaging aan te gaan – want ik zie het niet als een probleem, dat wil ik benadrukken: het is voor mij geen optie om dergelijke apps te verbieden, dat heeft geen zin.

Het biedt op allerlei terreinen ook heel wat kansen. Het geeft mensen de mogelijkheid om zich op een creatieve manier te uiten en contact met elkaar te onderhouden, enzovoort. Dat is met vorige sociale media-apps zo geweest en dat is met deze ook zo. Ze zouden ook geen succes hebben indien ze niet zouden beantwoorden aan een bepaalde menselijke behoefte om met elkaar in contact te treden. Daarom is het mijn pleidooi vooral om het net zo dicht mogelijk te maken, om misbruiken te voorkomen. Dat wil zeggen dat we toch echt moeten proberen, zelfs al hebben die apps een buitenlandse en niet-democratische oorsprong, om zo dicht mogelijk in overleg te gaan met de initiatiefnemers. Ik weet niet in welke mate u als minister gestructureerd met een aantal aanbieders dat overleg aangaat.

Daarnaast zijn er de technische ingrepen. De family modus is een interessante piste om op te werken. Een derde luik is de bewustmaking. Het is goed dat dat een van de vijf prioriteiten in het JKP is. Daar zijn we het allemaal over eens.

Ik zie nog een mogelijke extra piste: het betrekken daarin van het jeugdwerk in de brede zin. De laatste weken zie je op de app regelmatig filmpjes verschijnen van jeugdwerkactiviteiten, bijvoorbeeld een Chirogroep die op zondagnamiddag een hele spelactiviteit krijgt. In plaats dat ze, zoals vroeger, een toneeltje voorbereiden voor de ouders, maken ze nu ook op TikTok originele activiteiten. Dat is misschien een manier om dat te linken met de bewustmaking, zonder dat als een extra opdracht aan het jeugdwerk te geven. Maar de gelegenheid moet worden aangegrepen om hen voldoende te doordringen van die ideeën.

Er is nog een tweede iets. Ik ben ook lid van de commissie Buitenlands Beleid. Daar hadden we het al regelmatig over de situatie van de Oeigoeren in China. Ik wil u inderdaad bijtreden met een grote bezorgdheid daarover. In november 2019 was er Feroza Aziz, een Amerikaanse staatsburger en vaste influencer op TikTok, die via TikTok een video had opgenomen waarin ze begon met een aantal schoonheidstips, die ze dan liet uitmonden in een aanklacht van de behandeling van de Oeigoeren in China.

Het resultaat daarvan was dat die video zo snel mogelijk offline moest, en dat er een aantal technische hindernissen waren om daarvan gebruik te maken. En dat is toch echt wel problematisch. Als dat de manier van werken is, dan vind ik wel dat wij moeten ingrijpen. Dan moeten we zeggen dat dat niet op onze markt komt als het een sociale mediakanaal is waar de vrije meningsuiting niet wordt gerespecteerd, of niet van toepassing is.

Ik weet niet hoe structureel dat is, maar ik denk wel dat het belangrijk is om in kaart te krijgen of er nog dergelijke voorbeelden zijn, wat de impact daarvan is, en hoe we daarmee aan de slag gaan. Ik ga nu een beetje buiten de scope van deze vraag, maar het is tegelijk wel een relevante aanklacht die we in de gaten moeten houden ten aanzien van TikTok. Op welke manier ziet u mogelijkheden om een beeld te krijgen op hoe de vrijheid van meningsuiting op de app TikTok gegarandeerd wordt? Dat is voor kinderen interessant, maar het is ook voor volwassenen heel belangrijk, in alle richtingen trouwens.

Freya Perdaens (N-VA): Ik wilde wel nog aansluiten. Ik ga starten met een citaat. Het komt niet van mij, en ik verontschuldig mij ook omdat het niet in het

Nederlands zal zijn. "With great power comes great responsibility." Bij veel kracht en vaardigheid komt ook een grote verantwoordelijkheid kijken. Dat is het Peter Parker-principe. Die man kende wel wat van het web, en dus ook van het wereldwijde web, en van de apps die eraan vasthangen.

Wat ik met deze kwinkslag wil zeggen, is dat met alle kennis en toegang tot de wereld die aan onze vingertoppen zit, er ook heel wat nieuwe gevaren onze wereld insluipen. We hebben het in deze commissie al een paar keer gehad over enkele van die gevaren: de skull breaker challenge of andere challenges, het cyberpesten, het blootstellen aan pedofielen op sociale media. En die gevaren aan de deur houden lijkt mij een gedeelde verantwoordelijkheid te zijn.

Collega Vaneekhout haalde het al even aan: er is enerzijds onze verantwoordelijkheid als parlement, als geleider en als knooppunt, en anderzijds die van de beheerder. Al stel ik mij de vraag in welke mate we daar vat op kunnen hebben. De minister ging trouwens al in op die vraag. Maar er is ook de verantwoordelijkheid van de ouders, de begeleiders en de jongeren zelf. In het kader van 'praat met mij, praat niet over mij' moeten we uitgaan van de sensibilisering en de kracht van de jongeren zelf.

Ik ben dus op zoek gegaan. Want wat kunnen zij doen, en hoe kunnen wij hen daarbij helpen? Ik ben op zoek gegaan op het internet, en ik heb twee steengoede voorbeelden gevonden die ik even aan de minister wil meegeven. Een eerste voorbeeld komt van de politie van het arrondissement Ieper: "Tik Tok app: wat kan je doen als ouder?" Het is een pagina op de website van de politie, waarbij ze heel laagdrempelig uitleggen hoe ouders het gesprek kunnen aangaan met hun jongere en, zonder tot een paniecreactie te komen, hun kinderen kunnen informeren en betrokken zijn bij de activiteiten van hun kinderen op TikTok.

Een tweede voorbeeldje komt van politiezone Geel-Laakdal-Meerhout: een handleiding "Basis privacy-instellingen aanpassen op Tik Tok". Het is eigenlijk ongelooflijk simpel. Het is een eenvoudige pdf met schermafbeeldingen over hoe je deze instellingen aanpast. Maar het is wel zeer essentieel. Want als we ons niet wapenen tegen die gevaren staan we ontzettend kwetsbaar.

Mijn vraag aan u is dan ook om alsjeblieft alle partners die binnen ons brede netwerk, ons brede web, beschikbaar zijn, aan te spreken, en ervoor te zorgen dat we de informatie, zoals die hier door de politie wordt weergegeven op hun website, breed verspreiden. Want die website is eigenlijk een kanaal dat niet door veel jongeren wordt gebruikt. Laat ons eerlijk zijn: welke jongere gaat op de website van een politiezone zoeken naar informatie over hun privacyinstellingen? We moeten die informatie breed verspreiden, op een manier die jongeren aanspreekt, via de kanalen die voor hen beschikbaar zijn. We moeten ons daarbij niet alleen tot de jongeren richten, maar ook tot hun ouders, hun begeleiders, het onderwijs, naar de mensen die hen begeleiden.

Ik treed collega Vaneekhout helemaal bij dat het geen manier van doen is om de zaken buiten te sluiten. Dit zijn nieuwe ontwikkelingen en nieuwe apps die een verrijking kunnen zijn, maar tegelijkertijd is een goed geïnformeerd man of vrouw er twee waard. Dat geldt in dezen zeker en vast.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik dank u voor de mooie voorbeelden. Ook het Vlaamse Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid doet daar allerhande zaken rond. Ik denk dus dat er effectief heel wat over gesensibiliseerd wordt, en dat dat misschien nog sterker kan.

Wat de vraag betreft om de aanbieders uit de Verenigde Staten ook aan te spreken: ik plan wel om in de loop van de legislatuur eens naar California te gaan om

rechtstreeks met hen in dialoog te gaan. Met TikTok lijkt me dat moeilijker, vanwege wie ze zijn. Het lijkt mij wel een idee om, in het kader van ons Buitenlands Beleid, effectief eens te kijken of daar bepaalde zaken kunnen worden meegenomen.

De kwestie rond de Oeigoeren in China gaat zelfs nog breder dan TikTok. Dat is maar een detail in dat verhaal natuurlijk. Maar we zullen dat absoluut verder meenemen.

Het betrekken van het jeugdwerk moeten we zeker ook in het kader van het JKP onderzoeken, om te zien of we daar specifiek iets rond kunnen doen.

Voor de rest denk ik dat we dit goed moeten opvolgen. Vandaag is het TikTok, misschien zijn er morgen nog andere apps. Daarom moet mediawijsheid zo sterk inzetten op dat brede gamma aan vaardigheden die toelaten om om te gaan met dat soort nieuwe toepassingen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, mediawijsheid is in dezen inderdaad alles. Ik heb het net nog even opgezocht, ik wist het zelf ook niet zeker: de app TikTok is gelanceerd in september 2016, en dat is eigenlijk een eeuwigheid als het gaat over jongerenmedia. Het zou eigenlijk niet mogen zijn dat het twee en een half jaar duurt voor we daar grondig het debat over voeren – dat is geen verwijt, maar een opdracht voor ons allen. Het is al twee en een half jaar dat jongeren daarop zitten, dat dat een bepaalde impact heeft op de samenleving, en als we dan pas echt beleid gaan voeren om dat nog een stuk bij te sturen, is het eigenlijk te laat. Waarschijnlijk is nu de app aan het ontstaan waarover we dan over twee en een half jaar gaan debatteren. Laat ons proberen om zowel vanuit de uitvoerende macht als vanuit het parlement nog iets korter op de bal te spelen en te zorgen dat we binnen twee en een half jaar niet moeten zeggen dat we toen over TikTok bezig waren, maar dat dat een totaal irrelevante vraag was, omdat we eigenlijk al met andere dingen bezig hadden moeten zijn. Dat is een eerste belangrijk aandachtspunt. Stel dus alles in het werk rond die mediawijsheid, om dit financieel en op gebied van netwerken waar te maken.

Als tweede slotbemerking wil ik wel aangeven dat niet te makkelijk gezegd mag worden dat we het gesprek met de aanbieders in China niet kunnen aangaan. Sorry, maar die mensen zijn actief op ons netwerk, op ons grondgebied, wij zijn hier de beleidsmakers, wij zijn de wetgevende macht, zij moeten zich schikken naar onze wetgeving. Om specifiek naar de situatie van de Oeigoeren te verwijzen: ik denk dat alle wettelijke instrumenten, ook technische instrumenten, er zijn om te verhinderen dat het soort muilkorven van kritiek op de Chinese overheid alvast in ons toepassingsgebied van TikTok niet mogelijk is. Je ziet dat ook op Google: China heeft zijn eigen Google om daar zijn ding te kunnen doen, met alle bedenkingen daarbij. Maar het kan niet zijn dat dat impact heeft op wat Vlaamse kinderen, jongeren of andere TikTokgebruikers zien. Dat zou alvast niet mogen. Misschien moeten we toch proberen het gesprek met hen aan te gaan, we zijn ook een markt voor hen. We kunnen dat ook op Europees niveau aannemen, misschien zal dat meer impact hebben dan wanneer we dat enkel vanuit Vlaanderen doen. Het is toch een piste om op Europees niveau het overleg met de Chinese aanbieders van TikTok aan te knopen en daar uw collega's van Media misschien mee in het bad te trekken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de prioriteiten voor de opmaak van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
– 1382 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de prioriteiten van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
– 1399 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan
– 1465 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Het is uiteraard niet zo bijzonder dat er verschillende collega's de vraag gesteld hebben. Ik denk dat dat redelijk logisch is. We hebben het in deze commissie al zeer vaak gehad over het jeugd- en kinderrechten-beleidsplan (JKP) en ook over de prioriteiten die daarin gesteld zouden worden. De kogel is nu effectief door de kerk. Op vrijdag 7 februari heeft de Vlaamse Regering de vijf prioriteiten geselecteerd. Het is goed dat er een keuze gemaakt is, het is goed dat er prioriteiten gekozen worden. Maar nu is het zaak om die prioriteiten ook effectief te realiseren.

Ik heb eerst nog een aantal vragen over hoe ze tot stand gekomen zijn en daarna ook over hoe we nu verder gaan met die vijf prioriteiten.

Op welke basis zijn de uiteindelijk gekozen prioriteiten naar boven gekomen als de meest geschikte prioriteiten? Er waren immers meerdere kanshebbers om prioritair te worden. Om welke redenen zijn andere mogelijke prioriteiten niet geselecteerd?

Welke relevante stakeholders werden betrokken bij de bepaling van de vijf prioriteiten?

Werden ook de andere Vlaamse ministers betrokken? Ik neem aan van wel.

Zijn er al afspraken gemaakt met uw collega-ministers om op structurele basis overleg te plegen over de opmaak en de opvolging van het JKP, over die vijf prioriteiten maar ook over andere kinderrechten, zodat die niet uit het oog verloren worden?

Zijn er al afspraken gemaakt rond het vrijmaken van de nodige budgetten om het JKP ook effectief mogelijk en uitvoerbaar te maken? Prioriteiten bepalen is belangrijk, maar het zal nog belangrijker zijn om daarvoor ook de nodige tijd en middelen vrij te maken zodat er over de beleidsdomeinen heen hard aan gewerkt kan worden.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik sluit me aan bij de heer Vaneckhout in verband met het JKP. De Vlaamse Regering heeft daar op 7 februari vijf prioriteiten in bepaald. Het is goed dat er keuzes worden gemaakt en dat er een focus wordt gelegd, dat maakt het engagement scherper. Ik zal niet de hele inleiding van de heer Anaf herhalen, die van mij loopt daar min of meer mee gelijk.

Minister, kunt u de motivering achter de keuze voor deze beleidsdomeinen toelichten?

Hoe plant u in de andere beleidsdomeinen die raken aan die vijf prioriteiten, uw collega's te responsabiliseren om hun steentje bij te dragen aan het verwezenlijken van die prioriteiten?

Bepaalde thema's zoals kinderarmoede en het verhogen van de inspraak en participatie van kinderen en jongeren, zijn niet rechtstreeks opgenomen in deze vijf prioriteiten. Zult u daar aandacht aan schenken en op welke manier? Kinderarmoede is immers een van de belangrijkste prioriteiten die voortkwamen uit het prioriteitendebat dat voorafgaand aan het nieuwe JKP is gevoerd

Is er al een beslissing over de budgetten die voor de vijf prioriteiten worden vrijgemaakt? De Vlaamse Jeugdraad suggereerde bijvoorbeeld 50 miljoen euro.

Zullen de middelen worden opgenomen in een meerjarenbegroting zodat zij vastliggen voor de volledige duur van het JKP?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik zal niet de hele context herhalen. Ik kan alleen maar zeggen dat heel de sector zat te wachten op een beslissing over het JKP. Het is goed dat die beslissing is genomen. Kiezen is uiteraard verliezen, maar er was een lang voortraject en u hebt samen met de regering de prioriteiten gekozen. Het is nu tijd om daarmee aan de slag te gaan, dat is het belangrijkste. Er moeten resultaten worden geboekt en het parlement moet samen met u werk maken van de resultaten van het JKP.

Minister, wat is de timing voor de opmaak van de concrete actieplannen met bijhorend budget voor de uitrol van dit JKP? Zult u met meetbare, kwantificeerbare doelstellingen werken?

Hoe zullen deze plannen tot stand komen? Wie coördineert en wie wordt bij de totstandkoming betrokken?

Hoe zal de tussentijdse evaluatie van het JKP en een eventuele aanpassing ervan gebeuren? Op welke termijn ziet u dat?

Welk totaalbudget wilt u rechtstreeks en onrechtstreeks voor de uitrol van deze acties uittrekken? Ik vermoed dat een groot deel ook in de bestaande budgetten zal moeten worden gevonden.

Plant u in extra budgetten te voorzien of moet alles binnen de goedgekeurde budgetten gebeuren?

Kinderarmoede is niet opgenomen. Ik hoop dat dat niet betekent dat de Vlaamse Regering daar niet gevoelig voor zou zijn. Ik ga ervan uit dat dat niet zo is, maar u bent in elk geval coördinerend minister van Jeugd, ook voor dat thema. Hoe zult u met uw collega's alsnog werk maken van een resultaatgericht beleid inzake kinderarmoede?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: We hebben inderdaad nog geen twee weken geleden met de Vlaamse Regering vijf prioriteiten goedgekeurd voor het JKP. Dat daar in deze commissie veel vragen over worden gesteld, stemt me gunstig. Dat is heel belangrijk voor de Vlaamse Regering, maar het is ook een goede zaak dat alle partijen hier aanwezig dat mee ondersteunen, omdat dit niet alleen Vlaams maar ook lokaal moet gebeuren. De Vlaamse Regering hoopt dat de verschillende Vlaamse en Brusselse gemeenten zich ook zullen inschrijven in die strategie en met die vijf prioriteiten aan de slag zullen gaan.

Jullie zijn actief in verschillende commissies. Het is een heel goede zaak dat jullie daar ambassadeur zijn van het JKP, zodat ook de collega-ministers niet alleen in de regering maar ook in het parlement herinnerd worden aan die prioriteiten.

Ik probeer alle vragen samen te behandelen.

Om binnen de vele uitdagingen waarvoor we staan te komen tot vijf prioritaire doelstellingen, daaraan ging natuurlijk een heel traject vooraf. Daarbij zijn we vrij omzichtig te werk gegaan. Een deel was een voortraject in de vorige legislatuur, maar we hebben ook in deze legislatuur nog stappen genomen, met heel veel respect voor de vele inzichten, de adviezen van de Vlaamse Jeugdraad, natuurlijk ook voor het geleverde werk en de ambities die we met de Vlaamse Regering hebben. De uiteindelijke keuze van de vijf prioritaire doelstellingen past binnen vier toetsstenen.

Ten eerste is de keuze gebaseerd op de uitkomst van de omgevingsanalyse en de vele gesprekken, debatten, inspraakmomenten met de jeugdsector, de administraties binnen de Vlaamse overheid, de lokale besturen, de kinderrechtenactoren, de onderzoekswereld, en de organisaties die het bredere middenveld of bepaalde doelgroepen vertegenwoordigen. Dat participatief proces heeft plaatsgevonden zowel op het einde van de vorige legislatuur als in deze legislatuur.

Het tweede punt is dat die prioriteiten aansluiten bij een aantal belangrijke prioriteiten in het regeerakkoord, in de verschillende beleidsnota's die hierbij betrokken zijn en natuurlijk ook in mijn eigen beleidsnota's Jeugd en Media.

De derde toetssteen is de expliciete keuze voor concrete, financieel haalbare en realiseerbare doelstellingen die een impact hebben op het leven van alle kinderen, jongeren en jongvolwassenen in Vlaanderen en Brussel.

Tot slot is er de kracht van het coördinerend werken binnen de context van de Vlaamse Regering. Dat is een doorslaggevend element. Vanzelfsprekend werden mijn collega-ministers ook betrokken bij het voorstel van beslissing over de vijf prioriteiten. We hebben echt doelbewust gekozen voor prioriteiten die in een transversaal werk binnen de regering effectief en efficiënt kunnen zijn. Dat is bijvoorbeeld bepalend geweest voor het niet kiezen van armoede als prioriteit – daar kom ik dadelijk nog op terug.

Wat is nu het traject dat volgt? Wij wachten eerst nog op het advies van de Vlaamse Jeugdraad en de kinderrechtencommissaris. Dat is gevraagd binnen de tien werkdagen. We zullen dat dus op korte termijn hebben. Ik neem aan dat dit niet tot een fundamentele bijsturing zal moeten leiden, maar we zullen dat natuurlijk afwachten. De komende opdracht is om de prioriteiten inhoud te geven en concreet uit te werken tot projectplannen. Nu zijn ze nog abstract, dat moet concreet worden. Mijn kabinet en administratie coördineren dit proces. We zullen daarbij participatief te werk gaan, in samenspraak met onder meer de gevatte vakministers, de administraties, jeugdwerkorganisaties, lokale besturen en academici.

Het is de bedoeling dat voor de uitvoering van de projectplannen de nodige middelen worden vastgelegd in de begrotingen. Vandaag zijn die middelen niet vastgelegd met deze beslissing van de Vlaamse Regering omdat het nu enkel het referentiekader is. Pas wanneer er concrete projecten komen, zullen we de financiering kunnen preciseren en concretiseren. De opmaak en opvolging van het JKP worden bewaakt door mijn administratie en kabinet. Dat spreekt voor zich.

Het werk van deze projectteams moet leiden tot het uiteindelijke JKP, dat voor 1 oktober 2020 door de Vlaamse Regering zal worden goedgekeurd. Het is de bedoeling om jullie dan bij de start van het nieuwe parlementaire jaar het JKP te kunnen overhandigen. Aanvullend op het eindrapport dat dan binnen de vier jaar

zal worden overhandigd aan het parlement, is ook voorzien in een tussentijdse evaluatie na twee jaar van uitvoering. Ook het Kinderrechtencommissariaat is tegelijk met jullie betrokken in dit evaluatieproces.

Bepaalde thema's zijn niet behouden. Kiezen is verliezen. Je moet focussen en prioriteiten stellen, en dan vallen er ook thema's uit de boot. We hebben dat vrij beredeneerd gedaan.

Een eerste punt is natuurlijk kansarmoede, armoede, kinderarmoede. Dat is inderdaad een topprioriteit van deze regering. Maar we hebben wel het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), het actieplan tegen armoede dat door collega Beke, minister van Welzijn, wordt gecoördineerd. En het leek ons weinig zinvol en weinig efficiënt om twee overlappende plannen te hebben – enerzijds een actieplan armoede, waarbij kinderarmoede natuurlijk ook belangrijk is, en anderzijds een plan voor kinderarmoede vanuit het beleid Jeugd. Wat we willen doen, is samen met collega Beke bekijken hoe kinderarmoede, de Kindreflex, het eerste kan zijn dat in het VAPA aan bod komt. We zijn daarover uiteraard in overleg met collega Beke en zijn kabinet, om dat heel concreet te maken.

Een tweede punt is inderdaad de participatie van kinderen en jongeren. Het was het centrale thema in het jaarverslag van de Kinderrechtencommissaris, het was dus een echte topprioriteit. Maar we hebben het inderdaad als dusdanig niet als prioriteit geformuleerd in het JKP.

Het is ten eerste een methodisch element, het is een vraag naar methodiek en naar basisingesteldheid, waarbij je in het hele jeugdbeleid en in alle beleidsdomeinen waar kinderen en jongeren een rol spelen, altijd tracht om in dialoog te gaan met jongeren, en echt naar hen te luisteren, op rechtstreekse wijze en via de verschillende vertegenwoordigende organen. Dat is binnen de vijf prioriteiten dus sowieso de methodiek die we willen hanteren. Bovendien staat in een van die prioriteiten vrijwillig engagement centraal. Bij dat vrijwillige engagement is participatie natuurlijk een heel belangrijk aspect.

Naast die prioriteiten mogen we natuurlijk niet uit het oog verliezen dat ik coördinator ben van de kinderrechten in het hele regeringsbeleid. We hebben nu bepaald dat de focus ligt op die vijf kernpunten. Maar daarnaast zullen we die systematische kind- en jongerenreflex natuurlijk ook toepassen op alle andere aspecten van het Vlaams beleid die een impact hebben op kinderen en jongeren, en op het beleid van de collega's.

Het JKP moet dus inderdaad samen worden gelezen met de andere instrumenten, zoals het jongeren- en kindeffectrapport (JoKER), de verticale overlegmomenten en de opvolging van de slotbeschouwingen van het VN-comité. Dat heb ik hier ook al in meer detail toegelicht. Dat alles moet ervoor zorgen dat een breed vizier, een brede blik op kinderrechten aanwezig blijft, ondanks de focus op die vijf prioriteiten.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad zo dat we vanuit deze commissie ook voor een stuk een ambassadeur kunnen zijn in de andere commissies waarin we actief zijn. Ik wil die rol ook zeker opnemen. Maar ik ben naast deze commissie ook vooral actief in de commissie Welzijn. We hebben hier indertijd de kinderrechtencommissaris ontvangen, die in deze commissie haar jaarverslag is komen toelichten. Maar ze heeft ook haar licht laten schijnen op de beleidsnota Jeugd.

We hebben hetzelfde gehad in de commissie Welzijn van vorige week. De vijf prioriteiten zijn intussen gekozen, en ik heb het Kinderrechtencommissariaat toen de

vraag gesteld wat zij ervan vinden dat kinderarmoede niet als prioriteit is gekozen. En ik kan toch zeggen dat ze dat minstens een serieus gemiste kans vonden, en eigenlijk ook niet goed begrepen waarom dat niet werd geselecteerd. Ze waren daar redelijk formeel over. Het verslag staat nog niet online, maar we moeten het zeker herbekijken.

Ze begrepen het eigenlijk niet goed. En als ik u nu hoor zeggen dat er nog een advies wordt verwacht van het Kinderrechtencommissariaat, maar dat u niet verwacht dat dat voor grote bijsturingen zal zorgen, dan ben ik niet zo overtuigd. Dan ben ik wel erg benieuwd naar dat advies.

Goed, ik begrijp ook wat u zegt. Het heeft misschien weinig zin om twee plannen naast elkaar te laten bestaan. Misschien is het dan inderdaad belangrijk om vooral ook in het VAPA veel aandacht te besteden aan kinderarmoede. Dat volg ik wel. Plannen maken is één zaak, maar het gaat er eigenlijk over welk beleid je voert, en op welke manier je dat het best kunt doen.

U zegt dat de aanpak van kinderarmoede een topprioriteit is van deze Vlaamse Regering. Ik hoop dat ze dat wordt. Ik heb in het regeerakkoord en de beleidsnota nog niet veel gezien van echt structurele maatregelen die de armoede en de kinderarmoede zullen doen afnemen. Maar ik hoop echt dat u als minister van Jeugd effectief die rol zult opnemen, en bij uw collega Beke, minister van Armoedebestrijding, telkens op die nagel blijft kloppen. Het is belangrijk om die reflex van kinderen en jongeren ook in het armoedebeleid ernstig mee te nemen. Ik zal dat in elk geval ook doen in de commissie Welzijn. Ik probeer de minister daar bijna wekelijks aan te herinneren.

Ik snap dat het weinig zin heeft om die twee naast elkaar te leggen, maar in een tijd waarin 14 procent van de Vlaamse kinderen in armoede opgroeit, lijkt het mij echt raar dat kinderarmoede er niet bij zit als er prioriteiten worden vastgelegd. Ik wil u vragen dat u aan dat finale jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan nog een zesde prioriteit toevoegt, zodra u het advies van de kinderrechtencommissaris in handen hebt. Niets houdt ons tegen om dat te doen, al is het maar om symbolisch aan te geven dat wij dit zo essentieel, zo belangrijk vinden dat we het extra in de verf willen zetten. Het is een suggestie.

Ik volg u er wel in, minister, dat het vooral belangrijk is om kinderarmoede aan te pakken. In welk plan het dan als prioriteit vervat zit, maakt dan minder uit. Wij gaan in elk geval wel opvolgen dat kinderarmoede de komende jaren de aandacht krijgt die het verdient.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord.

Kinderarmoede is inderdaad geen bevoegdheid waar slechts één minister een oplossing voor zal vinden; dat zal een gedeelde verantwoordelijkheid zijn. Of we dat nu symbolisch toevoegen of niet, het zal vooral over de concrete maatregelen zijn dat we hier binnen vier jaar de balans zullen moeten opmaken. Ik hoop dat wat u hier hebt gezegd, ook in de praktijk kan worden uitgevoerd.

Hetzelfde geldt voor participatie. U hebt gelijk als u zegt dat dat een methodiek is. De totstandkoming van het JKP is een voorbeeld van participatie, en dat geldt zowel voor uzelf als voor het traject dat uw voorganger gelopen heeft. Ik hoor u ook zeggen dat u voor de concretisering van het plan weer via een participatief traject wilt werken. Doen is inderdaad soms belangrijker dan schrijven en theoretische modellen ontwikkelen. U geeft hier met dit JKP dus wel het goede voorbeeld wat betreft participatie.

Ik ben blij te horen dat u de prioritering hebt gemaakt op basis van de criteria 'concreet', 'financieel haalbaar' en 'uitvoerbaar'. Het heeft ook geen zin dat we hier grote plannen uitwerken met veel theoretische beschrijvingen en modellen, maar dat we op het terrein effectief het verschil gaan maken. Laat het in de concretisering van dit kader ook het uitgangspunt blijven dat we echt het verschil maken op het terrein.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik denk dat deze commissie, ikzelf alvast wel, uw bondgenoot wil zijn in dezen. Ik denk dat niemand van ons hier nog overtuigd moet worden van het belang van geïntegreerd en transversaal werken. Dit plan is daar het instrument bij uitstek voor. De sector zat hier duidelijk op te wachten en naar aanleiding van deze vragen mag het ook duidelijk zijn dat deze commissie er ook op zat te wachten om concreet aan de slag te gaan.

Ik heb een bezorgdheid, maar niet omdat ik er nu van uitga dat dit het geval zou zijn. Als parlement en beleidsmakers moeten wij vermijden dat dit plan een lege doos wordt. Daarom steunen wij de keuze voor de focus ook, want zonder focus zouden dit vijf verloren jaren worden. Dit is het instrument dat ons jeugdbeleid de komende jaren zal sturen. Als we hier de bal misslaan, dan gaan we binnen vijf jaar zeggen: 'We hebben geprobeerd, maar het zat er verschrikkelijk naast.' Laat ons dus de ambitie hebben om daar echt hét instrument van te maken en laat ons de komende maanden, met oog op oktober, hard werken om daar de nodige onderbouw voor te voorzien.

Ik heb wel nog een specifieke vraag. U zegt dat u er nog niet echt zicht op hebt en dat u het tegen oktober zult bekijken, maar schat u zelf in dat er extra middelen nodig zullen zijn om een aantal zaken te realiseren? Ik hoor dat lokale besturen een belangrijke rol toebedeeld is. Denkt u dat zij daar voldoende middelen voor hebben?

Is er voldoende ondersteuning voorzien? We hebben eind vorig jaar kennisgenomen van de beslissing rond Bataljong. De kinderrechtenpartners moeten wat inbinden op hun middelen. Ik ga dat debat niet opnieuw voeren, maar staan zij op dit moment sterk genoeg om hun rol te gaan spelen of moeten zij versterking krijgen?

Hetzelfde geldt voor het debat rond innovatie. Heel wat doelstellingen in het plan nodigen uit tot innovatie en nieuwe initiatieven. Moeten wij als Vlaamse overheid extra middelen voorzien? Ik durf het woord 'projectmiddelen' bijna niet uit te spreken, maar moeten wij middelen voorzien om een aantal innovatieve projecten te gaan opstarten rond die vijf prioriteiten? Ik denk dat er heel veel mogelijkheden zijn, maar het zal wel aan Vlaanderen zijn om daar de nodige instrumenten voor te voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Zoals in het verleden al is gezegd, keken wij allemaal heel erg uit naar de prioritering van het JKP. Er is bewust voor gekozen om prioriteiten te stellen en daar de focus op te leggen. Het is de bedoeling de hele Vlaamse Regering mee te krijgen om effectief een steen te kunnen verleggen.

Keuzes maken betekent dat sommige zaken wel en andere niet worden opgenomen. Ik ben zeer tevreden met de keuzes die zijn gemaakt – naar ik heb begrepen, in overleg met de sector, en dat is heel belangrijk.

Wat participatie en armoede betreft, volg ik u. Dat zijn twee belangrijke zaken die als basisbeginselen in ieders hoofd ingebakken moeten zijn. Participatie is een methodiek. We hebben in de beleidsnota ook gesproken over de kindvriendelijke

steden en gemeenten en over een kindvriendelijk Vlaanderen. De methodiek daarvoor gaat over participatie, dit moet dan ook worden opgenomen in de uitbouw van het JKP.

De prioriteiten zijn ook kruispuntthema's, thema's waar ook andere bevoegdheden en dus andere ministers bij betrokken zijn. Minister, ik hoop dat u het enthousiasme bij die ministers vindt, ook om daarvoor de nodige middelen te kunnen vrijmaken. Een minister kan natuurlijk alleen maar werken en handelen wanneer de administraties zich daar volledig achter scharen. Vandaar ook de suggestie om zeker inzake visie en methodiek een aantal trekkers aan te duiden binnen die administratie die het eigenaarschap krijgen om effectief die plannen mee te realiseren. Zij kunnen mee de knipperlichten en trekkers zijn om innovatief te denken en zij kunnen een aanspreekpunt zijn voor de sector. Ik hoop dat de bevoegde ministers de nodige ruimte kunnen maken om dat mee op punt te stellen.

Armoede is geen apart punt, we hebben, ook tijdens ons werkbezoek, gehoord dat kinderen en jongeren tout court op zich niet altijd op eenzelfde lijn moeten worden gesteld met kinderarmoede, maar het is wel een thematiek die door de verschillende beleidsdomeinen loopt.

Een van die vijf prioriteiten, welbevinden en positieve identiteitsontwikkeling, kan niet los worden gezien van kinderarmoede. Hetzelfde geldt voor gezonde leefbuurt en vrijetijdsbesteding. Op het moment dat we een armoedebelief voeren en de armoedecirkel willen doorbreken, is het kind een heel belangrijke en zelfs de meest cruciale schakel daarin. Ik ga ervan uit dat het hele armoedebelief van de Vlaamse Regering aandacht heeft voor en zelfs vertrekt vanuit het doorbreken van die cirkel en dus vanuit de positie van kinderen en jongeren. Ik ben ervan overtuigd dat we op die manier veel meer slagkracht kunnen geven aan het armoedebelief maar ook aan de positie van kinderen en jongeren daarin.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mijnheer Anaf, het verbaast me een beetje dat u een pleidooi houdt voor het combineren van een armoedepun op het niveau van Welzijn en kinderarmoede als prioriteit in het JKP. Ik denk dat we vooral zeer efficiënt moeten kunnen werken en dat het hebben en overlappen van twee transversale plannen niet efficiënt zal werken. Het is onze overtuiging dat de aanpak van armoede begint bij de aanpak van kinderarmoede. In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding van minister Beke zal dat ook prominent naar voren komen. In het regeerakkoord staat uitdrukkelijk dat kinderarmoede een eerste focus is in het armoedebelief. Ik ben ervan overtuigd dat dit de goede methodiek is. We zullen uiteraard het advies van de kinderrechtencommissaris afwachten, maar ik ben nogal overtuigd van het belang om op deze manier transversaal te werken.

De kinderarmoedecijfers zijn inderdaad nog steeds dramatisch. U hebt de Vlaamse cijfers geciteerd. De Brusselse zijn nog een pak erger. Daar groeit een op de drie kinderen in armoede op. Ook daar hebben we een grote uitdaging. Dat is, zoals ik heb gezegd, een absolute topprioriteit. We moeten het zo efficiënt mogelijk doen.

Nog andere prioriteiten in het JKP gaan daarover. Collega Rombouts heeft ernaar verwezen. Zeker ook welbevinden, maar ook vrije tijd voor allen: de vierde prioriteit is op dat vlak bepalend. Dit weekend bezocht ik in Antwerpen het project 'Betonne Jeugd'. Het focust specifiek op vrije tijd voor kinderen in armoede en in bijzonder moeilijke situaties. Dit is het soort projecten dat zeer belangrijk is om dat te realiseren.

Collega Rombouts, u vraagt naar de administratie. De aanspreekpunten kinderrechten zijn inderdaad betrokken in het proces. Daar houden we zeker rekening mee.

Collega Vaneeckhout, u vroeg naar de middelen. Wat de Vlaamse administratie en begroting betreft, zullen we vooral bekijken welke projecten we willen ondersteunen, of daar een bepaalde oriëntatie en focus kan zijn. We kunnen ook bekijken of er extra middelen kunnen zijn, maar we zullen vooral moeten bekijken hoe de bestaande middelen zoveel mogelijk kunnen worden gefocust op de vijf prioriteiten. Als we het enkel met extra middelen zullen doen, zullen we misschien toch niet zo heel ver komen.

Voor de lokale besturen verwijs ik naar de begrotingsdebatten. Deze regering zorgt voor een historische herfinanciering van de lokale besturen. Ik roep overal waar ik kom, in elke gemeente, op om de extra middelen, die er effectief komen op lokaal niveau, ook op het jeugdbeleid en op de vijf prioriteiten van het JKP in te zetten.

Ik steun, zoals de heer Coenegrachts heeft gezegd, de opvatting dat de vijf prioriteiten zeer belangrijk zijn, maar ook dat het succes ervan zal worden afgemeten niet alleen aan de teneur die wordt gezet en de impuls die wordt gegeven, maar vooral aan de concrete acties die eruit voortkomen. We zullen daarover de komende vier, vijf jaar in deze commissie nog heel wat kunnen discussiëren.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik heb hier, voor alle duidelijkheid, niet gepleit voor twee naast elkaar bestaande kinderarmoedepannen. Dat is absoluut niet mijn bedoeling. Ik volg u daar 300 procent in, dat dit ook niet efficiënt zou zijn. U hebt terecht ook naar de Brusselse cijfers verwezen. Maar als de cijfers zo ernstig zijn, en als alle armoede-experts altijd opnieuw hebben gezegd dat de armoededoelstellingen bijna onbestaande zijn, laat staan dat er ambitieuze doelstellingen zouden worden gelanceerd, is het volgens mij een zeer goed signaal om een zesde prioriteit toe te voegen aan het JKP, waarin wordt gezegd dat de kinderarmoede voor ons echt cruciaal en onwaarschijnlijk belangrijk is. Link dan gewoon door naar het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA), waar dan effectief aandacht zal worden besteed aan kinderarmoede. Ik hoop het echt. Dat is iets wat ik in de commissie Welzijn van zeer nabij probeer op te volgen. Dat zou een zeer goede manier kunnen zijn om nog eens te zeggen dat de Vlaamse Regering de kinderarmoede een belangrijk item vindt. Ik zie niet in waarom dat niet zou kunnen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, in ons zult u een partner vinden om deze vijf prioriteiten effectief op het terrein uit te rollen.

Collega Anaf, ik heb veel begrip voor uw vraag om van kinderarmoede nog explicieter een prioriteit te maken. Maar armoede is een verschrikkelijk complex gegeven, dat aan Welzijn raakt, aan Onderwijs, aan Werk, zelfs aan Sport, enzovoort. We hebben daarvoor een allesomvattend plan nodig, transversaal doorheen de Vlaamse Regering. Men kan symbolisch iets inschrijven, maar het verschil zal worden gemaakt door concrete, praktische maatregelen en niet door het inschrijven van symbolen. Laat ons dus voortwerken op het plan dat hier vandaag ligt. Laat ons het engagement van de minister met betrekking tot kinderarmoede serieus nemen en op die manier voortwerken.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Wat dat laatste betreft: ik denk dat ik het pleidooi van collega Anaf heel goed begrepen had. Ik denk ook dat het een goed idee zou zijn om te zeggen dat dit onze vijf prioriteiten zijn, maar dat we daar symbolisch een zesde aan toevoegen, om aan te duiden dat dat armoedepan niet losstaat van het werk dat hier op tafel ligt. Want die geïntegreerde methodiek

werkt natuurlijk ook voor die andere vijf prioriteiten. In die zin is dat dus niet fundamenteel anders. Ik denk dat het oordeel van de regering hier, terecht, is dat ze met een armoedeplan bezig is, en we dat eerst moeten afwachten. Maar misschien zijn we nu echt bezig over het geslacht der engelen.

Ik wil nog een tweede slotbemerking maken. Voor mij is de hele insteek van het JKP dat dit de komende vijf jaar het belangrijkste instrument is op het vlak van jongeren- en kinderrechtenbeleid. En we willen daar heel participatief rond werken. Ik wil u dan ook uitdagen, minister. Deze commissie is nu op grote schaal haar werkzaamheden aan het ontplooiën rond de beheersovereenkomst van de VRT, op een heel participatieve manier. Ik denk dat dat een goede zaak is. Maar ik zie tussen april en oktober een periode waarin we met de commissie rond dit thema kunnen werken.

Ik zou echt willen dat we een stap zetten rond dit specifieke onderwerp, en dat we niet vasthouden aan onze klassieke manier van vragen om uitleg, aan onze vaste manier van werken. Ik kijk naar onze voorzitter ad interim en onze commissie-secretaris om bij de regeling der werkzaamheden de denkoefening te maken over hoe we in de maanden mei, juni en oktober – de zomermaanden zullen iets minder geschikt zijn – misschien een aantal sessies kunnen organiseren rond die prioriteiten. We nodigen dan een aantal belangrijke partners in het veld uit, en ik wil de minister daarbij uiteraard uitnodigen om een gedachtewisseling te houden.

Zo vermijden we dat we na het afwerken van het JKP dan even een vraag mogen stellen, en dat dat voldoende was. Als je gedragenheid wilt vanuit de commissie en vanuit het parlement, dan lijkt het mij logisch om daar echt ons werk rond te organiseren. We doen ten slotte hetzelfde rond de beheersovereenkomst van de VRT. Het lijkt mij nogal logisch dat we ons commissiewerk ook rond dit thema ernstig nemen, en dus dieper gaan dan een korte wisselwerking via de vragen om uitleg.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de tussentijdse evaluatie van het actieplan Gaming – 1453 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Freya Perdaens

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, collega's, we gaan van het thema jeugd naar de creatieve sector, namelijk de gamesector. En ik denk dat de link heel duidelijk is. Beiden zijn creatief, toekomstgericht en innovatief.

We hebben de gamesector in 2016 via het Interuniversitair Micro-elektronica-centrum (imec) in een rapport aangeduid als een toekomstgerichte sector voor Vlaanderen, die op korte of middellange termijn zou moeten kunnen uitgroeien tot een heel volwassen sector binnen de creatieve industrie. Daarvoor heeft de vorige Vlaamse Regering onder de coördinatie van minister Gatz een actieplan Gaming goedgekeurd.

Dat actieplan gaat over zes verschillende actiedomeinen, waar heel wat concrete acties aan gekoppeld waren. Ik denk dat het om een 22-tal acties gaat. Ik som de actiedomeinen nog even op: het stimuleren van investeringen in de gameontwikkeling; meer informatiedeling; nauwere afstemming en monitoring van de verschillende beleidsmaatregelen en -initiatieven ten aanzien van de gamesector; het inzetten op een kwalitatief opleidings- en begeleidingsaanbod voor de sector; het

stimuleren van innovatie en crosssectorale samenwerking; het inzetten op promotie, marketing en vooral de internationalisering van games; het inzetten op educatieve, maatschappelijke en culturele functies van games.

De coördinatie en uiteraard ook de opvolging en evaluatie van dit actieplan ligt bij de Vlaamse minister van Media. Maar het vraagt uiteraard inspanningen van diverse Vlaamse departementen en organisaties om dit actieplan te doen slagen.

Vorig jaar in februari hebben we hier al een korte gedachtewisseling gehouden over dit actieplan met voormalig Vlaams minister Gatz. De minister gaf daarin mee dat, eer er kan worden gesproken over bijkomende stappen of bijkomende middelen, er toch resultaten moeten worden getoond.

Dat actieplan is pas van start gegaan, het is goedgekeurd in juli 2018. We zijn nu begin 2020, we hebben nu dus ruim een jaar werking van dat actieplan. Het is misschien nu het moment om die tussentijdse evaluatie te doen. Ik stel vast dat op de ministerraad van vorige vrijdag een eerste tussentijdse rapportage ook aan bod gekomen is. Ik heb dit ondertussen ook teruggevonden, en ik stel daar toch vast dat er al een aantal acties mooi afgerond zijn en dat alle andere acties lopen, behalve één, namelijk de informatieuitwisseling tussen enerzijds de onderzoeksweld en anderzijds de gamesector.

Hoe heeft de Vlaamse Regering en u in het bijzonder die tussentijdse rapportage geanalyseerd? Acht u het dan nodig om het actieplan bij te sturen of voor sommige elementen extra aandacht te vragen?

U bent natuurlijk de coördinerende minister. Vindt u het nodig dat u andere ministers in de Vlaamse Regering kunt of moet stimuleren om nog bijkomende inspanningen te leveren? Acht u het nodig om eventueel nieuwe beleidsinitiatieven die komende zijn, mee te nemen in dat actieplan?

De Flemish Game Association heeft naar aanleiding van de verkiezingen ook een memorandum opgesteld, waarbij zij ook enkele concrete punten onder de aandacht gebracht heeft. We hebben daar in het Vlaams regeerakkoord ook aandacht aan geschonken. In welke mate kunnen die aandachtspunten ook nog meegenomen worden in het actieplan?

Er is dan ook de beslissing van de Kamer om de taxshelter voor de gamingsector goed te keuren. Dat is in maart 2019 gebeurd. Dat moet evenwel nog aangemeld worden bij de Europese Commissie, die moet oordelen of het taxsheltersysteem geen onverenigbare staatssteun is, overeenkomstig artikel 107, § 1 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Hebt u er al zicht op wanneer de Europese Commissie zich daarover zal uitspreken? Dat zal dan immers de inwerkingtreding van dat wetsontwerp met zich mee brengen. Daarover moeten we vanuit het Vlaamse niveau dan ook nog een aantal zaken uitklaren om als aanbevelingen mee te geven aan het federale niveau.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Zoals u aangaf, heb ik op de ministerraad van 14 februari de stand van zaken daarover gegeven. De uitvoering van de verschillende acties binnen het actieplan evolueert vrij goed. Van de in totaal 29 acties werden er reeds 6 volledig uitgevoerd en zijn er nog 22 lopende. Zoals u zelf al aangaf, is er slechts 1 actie die nog niet is opgestart. Tegen het einde van dit jaar zou ook die laatste actie in uitvoering gebracht moeten zijn.

Naast het feit dat de meeste acties in uitvoering zijn, stel ik ook vast dat de acties de doelgroep, namelijk de Vlaamse gamesector, goed bereiken. De evenementen die georganiseerd werden in het kader van het actieplan werden goed onthaald en

men maakt ook optimaal gebruik van de bijkomende ondersteuningsmogelijkheden. Het actieplan loopt dus verder, het loopt ook goed, en bijstellingen zijn op dit moment dan ook niet aan de orde. Ik wil het plan natuurlijk alle kansen geven om verder ook tot uitvoering te komen en de reeds geboekte successen door te zetten, samen met de andere ministers die medeverantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dit plan – ik denk aan de collega's Jambon, Crevits en Weyts in het bijzonder.

Daarnaast bekijk ik op dit ogenblik ook hoe ik in de eerste plaats initiatieven kan nemen die voortbouwen op het kader van dit actieplan om het geleverde werk dus voort te zetten. Ik kijk natuurlijk ook naar de mogelijke uitbreiding van de taxshelter op federaal niveau, die aangemeld is bij de Commissie en waarvan ik hoop dat ze op korte termijn ook goedgekeurd wordt door de Commissie. Na goedkeuring van de uitbreiding moet ook een samenwerkingsakkoord opgesteld worden tussen de verschillende bevoegde ministers in België en als coördinerend minister voor het actieplan Gaming zal ik uiteraard hierin mijn verantwoordelijkheid nemen om een optimale uitkomst voor de Vlaamse gamesector te bewerkstelligen.

Het memorandum van de Flemish Games Association (FLEGA) hebben we natuurlijk met heel veel interesse doorgenomen. We hebben ook regelmatige contacten met hen, zo was er gisteren een vergadering tussen mijn kabinet en FLEGA, waar heel wat interessante suggesties zijn gedaan. De Vlaamse Regering zal deze legislatuur heel wat van die suggesties opnemen. De suggesties die onder mijn bevoegdheid vallen, zal ik zeker in overweging nemen, niet alleen in het actieplan maar bijvoorbeeld ook bij het opstellen van de nieuwe beheersovereenkomst voor het Gamefonds van het VAF. Een partner als FLEGA kan in dat proces uiteraard niet over het hoofd worden gezien.

Andere suggesties zijn gericht aan de federale overheid of vallen onder de bevoegdheden van mijn collega's, zoals het ondersteunen van handelsmissies of het voorzien in extra onderwijsmiddelen voor het ondersteunen van serious games. Het spreekt voor zich dat ik dergelijke zaken niet in naam van mijn collega's kan beslissen, maar in de stuurgroep kunnen die zeker aan bod komen.

Wat de stand van zaken betreft over de aanmelding van de taxshelter voor gaming, hebben we contact opgenomen met de federale collega's. De federale overheid heeft bijkomende informatie bezorgd aan de Europese Commissie, die daar nu zo snel mogelijk een uitspraak over kan doen. Die uitspraak is er vandaag nog niet en het is moeilijk om me vandaag uit te spreken over de timing. Ik hoop dat de Europese Commissie heel snel uitsluitsel kan geven; hopelijk is dat een positief resultaat zodat we zo snel mogelijk dat samenwerkingsakkoord kunnen sluiten.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, het actieplan loopt goed. Ik ben tevreden dat u zegt dat het laatste actiepunt nog dit jaar zal worden opgestart. We moeten dit inderdaad verder alle kansen geven. Ik zie dat eind 2020 opnieuw een evaluatie plaatsvindt. We zijn daar zeker op de goede weg.

Het valt me wel op dat er vaak cijfers worden aangeleverd die nog dateren uit 2015 en 2016, dus van voor de inwerkingtreding van het actieplan. Het lijkt me belangrijk om in het kader van de opvolging – het gaat om concrete acties die return of investment moet geven op het terrein zelf – zo goed mogelijk de hele sector op alle mogelijke vlakken in kaart te brengen, zodat we kunnen meten of er effectief resultaten worden geboekt.

Het is me ook opgevallen dat Flanders Investment & Trade (FIT) de taak en ook de middelen van Flanders DC heeft overgenomen. Is daar een speciale reden voor? Op basis waarvan is die beslissing genomen?

Uit het gesprek dat u hebt gehad met FLEGA zijn een aantal suggesties naar voren gekomen en u overweegt om die op te nemen in de nieuwe beheersovereenkomst met het Gamefonds en het VAF. Kunt u daar een tipje van de sluier lichten? Welke suggesties kunnen mogelijk worden opgenomen in die beheersovereenkomst?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): De gamesector ligt me na aan het hart. In 2008, dus nog voor het actieplan, heeft het Vlaams Parlement het initiatief genomen om de gamesector te horen. Naar aanleiding van een voorstel van resolutie is aan de Vlaamse Regering gevraagd om deze sector te erkennen en daar een heel duidelijk beleid rond te voeren. Op dat moment zijn de eerste stappen gezet en in 2018 is, in opvolging daarvan, een actieplan opgezet. Het is fenomenaal welke evolutie de gamesector in Vlaanderen heeft kunnen maken. Het is belangrijk daarop in te spelen en die sector verder te ondersteunen.

De afgelopen jaren is de gamesector ongelooflijk snel geëvolueerd. Het is een sector die heel snel werkt, ook met innovatieve zaken, en het is dan ook niet evident voor een overheid om die snelheid te volgen, maar het is wel boeiend en het biedt veel kansen.

Minister, u onderstreept heel duidelijk en terecht dat in het opnemen van uw actieplan de samenwerking met de ministers Jambon, Crevits en Weyts heel belangrijk is. Wat betreft de bevoegdheid van minister Crevits, Innovatie, spreekt dat voor zich. Ik zie ook, wat betreft de bevoegdheid Onderwijs, welke mogelijkheden games aan kinderen en jongeren bieden om geboeid bepaalde dingen bij te leren. Het is belangrijk dat we daar met serious games aandacht voor opbrengen. Ook in Sport is dat aan de orde. We spreken nu ook over e-sports. We moeten ook daar bekijken hoe we daarmee omgaan. Het is een sector die permanent in beweging is en waar de opvolging zeer belangrijk is. Minister, ik dank u heel hartelijk om daar de nodige aandacht aan te geven.

Vlaanderen heeft de belangrijke opdracht om criteria vast te leggen voor de taxshelter en het samenwerkingsverband, zodat de sector daar ook verder gebruik van kan maken. Ik doe hier een suggestie. Gezien het gamebeleid, dat met de resolutie van 2008 in het Vlaams Parlement is gestart, om mee te zijn in de hele evolutie, om te weten wat er van belang is en wat speelt in de sector, is het misschien zinvol om daarover ook eens een hoorzitting met gedachtewisseling te voeren. Zo kunnen we weten wat de noden binnen die sector zijn.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Wat de suggesties van de Flemish Games Association (FLEGA) betreft: het is moeilijk om vooruit te lopen op de nieuwe afspraken met het Gamefonds. Het gaat onder meer over de link tussen gamen en gokken. Daar moet ook aandacht voor zijn. Het gaat ook over een aantal vragen over budgettaire middelen. Dat zullen we verder opvolgen.

Ten slotte was er de vraag over FIT. Zij zijn specifiek aangesteld om de lead te nemen vanwege hun ervaring met de organisatie van bijvoorbeeld internationale events die voor gaming bijzonder belangrijk zijn om innovatie te delen en best practices uit te wisselen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Het is een goede suggestie om daarover nog eens een gedachtewisseling te organiseren. Maar misschien moeten we dat kaderen in de beheersovereenkomst van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) en het daarnaar opentrekken. Of het moet worden bekeken in het kader van de mogelijke

samenwerkingsovereenkomst die moet worden afgesloten voor de taxshelter. Er is ook een taxshelter voor andere sectoren. We moeten dat in zijn geheel bekijken en daarover hier in dit parlement verder van gedachten wisselen.

Ik nodig tot slot iedereen uit op de Game Awards, morgen in Kortrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de renteloze kunstlening Kunst Aan Zet – 1245 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Katia Segers

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, het beleid rond aanvullende financiering is heel belangrijk. Ik heb dat al een paar keer benadrukt in deze commissie. Uw voorganger, Sven Gatz, heeft daar ook een conceptnota voor opgesteld.

Een heel concreet voorbeeld uit die conceptnota was het op poten zetten van een kunstkoopregeling: Kunst Aan Zet. Het gaat eigenlijk om een renteloze lening om hedendaagse kunst van Vlaamse en Brusselse kunstenaars aan te kopen. Een bedrag van 500 tot 7000 euro kan worden gespreid over een periode van twee jaar om hedendaagse kunst aan te kopen. Dat is natuurlijk een pure win-winsituatie. Het is een win voor de kunstenaars van hedendaagse kunst, en het is uiteraard ook een win voor diegene die een aankoop wil doen, maar momenteel nog niet over het volledige bedrag beschikt.

Er werd daarvoor gekeken naar Nederland en het Verenigd Koninkrijk, waar men al langer een kunstkoopregeling heeft. Daar kan men zeggen dat er een significante groei is in de verkoop van hedendaagse kunst. In Nederland kan men spreken van een omzet van 3,8 miljoen euro. En de Britse tegenhanger Own Art doet het eigenlijk nog beter: daar toont men aan dat 83 procent van de kopers het kunstwerk niet had kunnen aanschaffen zonder die lening.

Intussen zijn we in Vlaanderen al wat verder gevorderd met Kunst Aan Zet. In september werd een bètafase opgestart, waar met een twintigtal pilootpartners werken konden worden gekocht met de Kunstlening.

We zijn nu toch al een tijdje verder, en ik vroeg mij af of u een laatste stand van zaken kon geven over de uitrol van de kunstkoopregeling. Is de bètafase inmiddels afgerond, en hoe evalueert u die? Wat zullen de volgende fases zijn, en welke rol zal Kunst in Huis hierin blijven spelen?

Op hoeveel plaatsen wordt Kunst Aan Zet momenteel aangeboden; is er voldoende regionale spreiding? Hoeveel werken werden reeds aangekocht met behulp van Kunst Aan Zet? Kunnen we hieruit conclusies trekken? Hoe zult u dit initiatief nog breder communiceren? Want ik heb soms de indruk dat nog niet iedereen op de hoogte is van dit toch wel zeer concreet en goed initiatief van aanvullende financiering. Ik dank u.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, wat uw eerste vraag betreft, over de stand van zaken en de bètafase: de bètafase is gestart in september vorig jaar en loopt zes maanden, dus tot en met februari 2020. In deze fase van het

pilootproject is de renteloze kunstlening van Kunst Aan Zet gelanceerd met een netwerk van 22 galeries voor hedendaagse kunst en design in Vlaanderen en Brussel. In de marketingstrategie is bepaald om in een eerste fase met een soft launch de kunstlening te lanceren bij een publiek van kunstliefhebbers. Een grote marketingcampagne gericht naar een breder publiek van cultuurliefhebbers is voor een volgende fase. Ik kom daar meteen op terug bij uw vierde vraag.

Het doel van de bètafase is het testen en bijsturen van alle processen. Kunst in Huis vzw staat in voor het netwerk van aanbieders en de promotie; Hefboom cvba voor het kredietproces en de financiële screening van de partners. De grote lijnen van deze pilootfase zijn: het beheer van het galerienetwerk en de samenwerkingsvoorwaarden; een doorlichting van de General Data Protection Regulation (GDPR); een uitwerking van het criterium 'zakelijk, stabiel en betrouwbaar'; marketing en communicatie; het kredietproces; de ontwikkeling van de mystery visit. Dat is een screening van de partners op het vlak van toegankelijkheid en klantvriendelijkheid.

Er is midden november een tussentijdse evaluatie van de bètafase gemaakt met de stuurgroep, waar het kabinet en de administratie deel van uitmaken. Ik bespreek kort de eerste conclusies. Een: het galerienetwerk reageert positief op het project en werkt actief mee aan de promotie. Twee: een juridische screening inzake GDPR resulteerde in een wijzing van de samenwerkingsvoorwaarden waarin de aanbieders samen met Kunst in Huis gedefinieerd worden als verwerker. Drie: de hefboom heeft de financiële screening van de partners verder verfijnd en voert die uit bij de pilootgalerieën. Na evaluatie van de screening van de zakelijke stabiliteit zal worden bepaald op welke wijze deze screening voor nieuwe partners deel zal uitmaken van het erkenningsproces.

Vier: het publiek reageert positief op het project, zowel in de galerieën, op de evenementen als op sociale media. Het effectieve gebruik van de kunstlening is nog beperkt – de cijfers volgen zo meteen. Het kunstpubliek moet nog vertrouwd raken met het idee van lenen voor kunst, en het bredere publiek van cultuurliefhebbers met het kopen van kunst. Er zijn in de afgelopen maanden extra inspanningen geleverd in de campagne om drempels te verlagen. De strategie en uitwerking van de brede lanceringscampagne in de volgende fase is in volle voorbereiding. De resultaten en analyse van de bètafase zijn natuurlijk bepalend voor de aanpak van de brede lanceringscampagne. Het kredietproces verloopt vlot. De klantenervaring van de leners wordt momenteel onderzocht en de conclusies maken deel uit van de evaluatie van de bètafase.

Kunst in Huis heeft een mystery visit ontwikkeld waarmee gepolst zal worden naar de ervaringen op het vlak van de klantvriendelijkheid en de toegankelijkheid van de aanbieder. Deze wordt in de volgende fase geïmplementeerd.

In maart rondt Kunst in Huis de evaluatie van de bètafase af en dit wordt besproken tijdens de stuurgroepvergadering in april. De volgende stuurgroepvergaderingen zijn voorzien in juni en oktober.

In de volgende fase zal het netwerk van aanbieders geleidelijk uitbreiden en start er een nieuwe marketingcampagne. Daar kom ik straks trouwens ook nog op terug. Kunst in Huis blijft instaan voor de coördinatie van het netwerk en het promoten van Kunst Aan Zet. Dat houdt in dat het potentiële aanbieders informeert, de intake, screening en het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met nieuwe partners voor zich neemt, het netwerk van aanbieders beheert en waakt over de regionale spreiding, de diversiteit in het aanbod en de toegankelijkheid van de partners, mystery visits aflegt bij kandidaat-partners en bestaande partners, een communicatie- en marketingcampagne op poten zet en partnerships opricht met evenementen en netwerking. Ook van die fase volgt een evaluatie, in september 2020.

U vroeg ook op hoeveel plaatsen Kunst Aan Zet momenteel wordt aangeboden. De huidige 22 pilootpartners zijn verspreid over Vlaanderen en Brussels en elke provincie is vertegenwoordigd. Naast aanbieders in galerijsteden zoals Brussel en Antwerpen zijn er ook galeries uit onder meer Gent, Knokke, Heusden-Zolder, Waregem en Mechelen opgenomen in het netwerk. Er is gekozen om zowel met galeries uit centrumsteden als uit kleinere steden en gemeenten te werken. In de bètafase is er ook gekeken naar een ruim en divers aanbod van hedendaagse kunsten, met onder andere ook design, fotografie en edities.

Vanaf maart 2020, volgende maand dus, zullen er geleidelijk aan nieuwe aanbieders kunnen toetreden en zal het netwerk stelselmatig uitbreiden. Hiervoor zijn tijdens de bètafase al gesprekken gevoerd met potentiële aanbieders die zich kandidaat hebben gesteld of die door Kunst in Huis zijn benaderd. De interesse komt van organisaties uit zowel grote en kleine steden als landelijke gebieden en uit alle Vlaamse provincies en Brussel. Ook de kandidaat-aanbieders vertegenwoordigen kunstenaars en ontwerpers uit diverse disciplines in beeldende en toegepaste kunsten. Wij zullen het overzicht van de huidige 22 aanbieders als [bijlage](#) bij het verslag laten opnemen.

Tot nog toe zijn er vijf kunstwerken aangekocht met de renteloze kunstlening en is er één kredietaanvraag afgekeurd. De aankopen hebben plaatsgevonden in vijf verschillende galeries in vier verschillende steden. De galerijsteden waren goed voor drie aankopen, de kleinere steden voor twee aankopen. Op 11 februari was er al voor een bedrag van 13.300 euro geleend. De leenbedragen lagen tussen 1800 en 3800 euro en het gemiddelde bedroeg 2660 euro. De aangekochte werken waren van diverse disciplines uit de beeldende en toegepaste kunsten: tekenkunst, keramiek of glaswerk, design, tweedimensionaal werk en video. Met de kunstlening werden drie unieke werken en twee edities aangekocht.

Het aantal leningen – het zijn er vijf – is nog te laag om hieruit nu al doorgedreven conclusies te trekken of tendensen waar te nemen, maar we kunnen toch al stellen dat het aankopen van hedendaagse kunst met de kunstlening regionaal gespreid en in verschillende galeries gebeurt, zowel voor beeldende kunst als voor toegepaste kunst.

Uit een eerste feedback van de pilootpartners en kunstkopers blijkt dat er ondanks de 0 procentrente een drempel ervaren wordt om te lenen. Deze drempel is voornamelijk de idee van lenen voor een niet-noodzakelijk goed en het formele karakter van een lening, zoals de identiteitscontrole en de controle van de loonfiche, die het resultaat zijn van de wet op het consumentenkrediet ter bescherming van de consument. In het onderzoek van de customer journey komt dit ook naar voren in enkele cases, maar bij de meerderheid van de cases blijkt de renteloze kunstlening stimulerend te werken.

Een verdere analyse zal gebeuren aan het einde van de bètafase op basis van een bevraging van de ontleners en de aanbieders. De resultaten zullen van invloed zijn op de strategie en uitwerking van de volgende campagne.

Wat de brede communicatie betreft, is er in mei 2019 een pre-campagne gestart om Kunst Aan Zet te lanceren. Op dat moment was de lening en het netwerk van galeries nog in ontwikkeling. Op 6 mei 2019 organiseerde Kunst in Huis een persmoment voor voormalig minister van Cultuur Sven Gatz, die de naam en het concept Kunst Aan Zet aankondigde. Dit ging gepaard met de lancering van de website www.kunst-aanzet.be en pagina's op sociale media. De info over het persmoment en het persbericht werden verstuurd naar online en offline nieuwsmedia en cultuurorganisaties. Maandelijks stuurt Kunst Aan Zet ook een nieuwsbrief uit.

De renteloze kunstlening is bij 22 pilootgaleries gelanceerd begin september 2019. De campagne hiervoor is gestart in augustus, met de systematische aankondiging

van de pilootgaleries op de website en Instagram. In augustus 2019 heeft Trends een uitgebreid artikel gewijd aan de renteloze kunstlening. De pilootgaleries ontvingen promotiemateriaal, waaronder brochures, flyers, raamstickers, voorbeeldteksten en digitale banners.

Het eerste weekend van september participeerde Kunst Aan Zet aan het Brussels Gallery Weekend. Samen met de echt Brusselse galeries werd de renteloze kunstlening voorgesteld aan de hand van een groepstentoonstelling. De organisatie heeft Kunst Aan Zet opgenomen in de communicatie via de website, de nieuwsbrief, de programmaprofolder en het stadsplan.

Op 10 september organiseerde Kunst in Huis een persmoment in Plus One Gallery en Sofie Van de Velde Gallery in Antwerpen. Minister Lydia Peeters kon hierop niet aanwezig zijn en de galeriehouders, een kunstenaar, Hefboom en Kunst Aan Zet hebben toen de renteloze lening aan de pers voorgesteld. Dit genereerde regionale media-aandacht.

Een aantal van de pilootpartners zetten Kunst Aan Zet extra in de kijker door hun tentoonstelling hierop af stemmen. MANIERA in Brussel maakte een presentatie van kunst en design dat met de kunstlening kon worden aangekocht, Base-Alpha Gallery in Antwerpen organiseerde een groepstentoonstelling met haar Vlaamse kunstenaars en De Mijlpaal in Heusden Zolder maakte een tentoonstelling '16 Aan Zet', exclusief met werk dat via de kunstlening kon worden aangekocht.

Kunst Aan Zet heeft geadverteerd in de kunstmagazines HART en TheArtCouch. Deze laatste heeft ook redactioneel aandacht gegeven aan het project, zowel offline als online. De Witte Raaf heeft eveneens een artikel gewijd aan de kunstlening.

In oktober nam Kunst Aan Zet deel aan de beurs Belgian Art Design (BAD) in Gent. De galeries uit Gent en Waregem toonden op de stand van Kunst Aan Zet kunstwerken van Vlaamse en Brusselse kunstenaars. De presentatie maakte deel uit van de gegidste tour Start To Collect, die gericht is op startende kunstkopers. De organisatie wijdde een artikel aan Kunst Aan Zet op haar website.

Op de website en sociale media van Kunst Aan Zet worden de pilootgaleries, hun Vlaamse en Brusselse kunstenaars en de tentoonstellingen die relevant zijn voor de kunstlening continu gepromoot. Sinds november is er op vraag van websitebezoekers een pagina gecreëerd met voorbeelden van de kunstwerken die met de lening kunnen worden aangekocht, met de aankoop prijs en het afbetalingsbedrag bij een kunstlening op maximale termijn. In december volgde hierop een Facebook-campagne gericht op cultuurliefhebbers in een perimeteer rond de galeries.

In februari volgt een videocampagne waarin een gezin zijn ervaring deelt over hedendaagse kunst verkennen en kopen van Vlaamse en Brusselse kunstenaars. De focus ligt op de haalbaarheid om kunst te kopen en de financiële duw in de rug van de kunstlening. Het filmpje wordt verspreid via de website, Instagram en Facebook.

Momenteel werkt Kunst Aan Zet in samenwerking met een marketingbureau de campagne voor de volgende fase uit. Er zijn samenwerkingen voorzien met Art Brussels, Antwerp Art Weekend, Antwerp Photo, Brussels Gallery Weekend en de BAD-beurs in Gent. De focus van de volgende campagne zal liggen op de activatie van de renteloze kunstlening bij een breed publiek van kunstliefhebbers dat nog drempels ervaart om kunst te kopen en de algemene naamsbekendheid van Kunst Aan Zet.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. We zijn nog in de opstartfase, maar toch vind ik vijf weinig. Ik had iets meer verwacht maar misschien ben ik te ongeduldig.

Het zal zaak zijn om het aantal aanbieders maar ook het aantal galeries omhoog te krijgen. Ik heb in uw antwoord niet gehoord of dat uw bedoeling is.

Ik stel ook vast dat de communicatie heel sterk gericht is op mensen die al naar een kunstbeurs gaan, die al in dat wereldje zitten, terwijl we het brede publiek willen aanspreken dat al een drempel ervaart om naar een expositie te gaan. Wanneer u in dat wereldje blijft communiceren, zult u nooit het brede publiek vinden dat een lening nodig heeft om een dergelijk kunstwerk aan te kopen. Ik kan me voorstellen dat het publiek dat naar dergelijke galeries gaat, daar sowieso het budget voor heeft. Dat is volgens mij dan ook een aandachtspunt in de communicatie.

De voorzitter: De heer Peckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Dit is een onderwerp dat mij bijzonder fascineert. Ik duik even in de geschiedenis. Het ontstaan van Kunst in Huis was het initiatief van de toenmalige cultuur- en gemeenschapscentra, om op een heel democratische manier kunst heel dicht, in alle nissen van Vlaanderen bij wijze van spreken, te brengen. Er is daarop ingegrepen na, meen ik toch te mogen zeggen, wat mismanagement van de voormalige vzw. Maar men heeft dan ineens de slinger helemaal omgekeerd en die plekken in heel Vlaanderen weggenomen, om zich opnieuw te concentreren op de hoofdplekken, Brussel, Gent, Leuven enzovoort. Ze hebben in die periode samen met het badwater het kind verwijderd. Daardoor zijn heel veel klanten verloren gegaan, niet het minst bedrijven, die daar in die tijd ook heel veel interesse voor hadden, niet vanuit een elitair initiatief, maar gewoon voor de cafetaria's en de scholenbouw en dergelijke. Dat was een heel democratische manier, die ik in deze aanpak mis. Toen was er ook voorzien in een systeem van aankoop. Je kon met goedkope middelen en door huurgelden op te sparen werken verwerven.

Ik wil, voor alle duidelijkheid, niet terug naar die periode. Maar we weten allemaal dat de cultuur- en gemeenschapscentra en bibliotheken lokaal nieuwe uitdagingen aan het zoeken zijn. Ik wil toch eens suggereren om daar op een professionele, degelijke en gedetailleerde manier opnieuw aansluiting te zoeken bij de mensen die dat echt willen.

Het tweede aspect, 'heel dicht bij de mensen', vind ik heel belangrijk. Dat is ook het standpunt van Groen in dezen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, het ging hier over een pilootfase, een bètafase. Men heeft inderdaad het aantal galeries beperkt. Maar in de roll-out gaan we alle galeries aanschrijven. Als je in een bètafase een beperkt aantal galeries hebt, heeft het niet veel zin om naar een heel breed publiek te gaan. Het is de bedoeling om naar een breed publiek te communiceren wanneer we de roll-out doen.

Mijnheer Pelckmans, ik noteer uw suggestie om ook daarmee in de roll-out rekening te houden. Ik onderschrijf wat u zegt, we zitten op dezelfde golflengte.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, laat ons uitkijken naar de roll-out. Ik ga ervan uit dat die later dit voorjaar moet starten. Dan kunnen we wat meer communicatie hebben, ook op sociale en digitale media. Ik heb net eens de website bekeken. Daar staan maar dertien kunstwerken op. Dat moet wat meer body krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over naziroofkunst in het bezit van de Koninklijke Bibliotheek
– 1283 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de restitutie van Joodse roofkunst
– 1315 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over naziroofkunst in Vlaamse musea
– 1363 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karin Brouwers

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Journalist Geert Sels berichtte in De Standaard van 4 februari 2020 over het opmerkelijke nieuws dat de Koninklijke Bibliotheek van België in het bezit blijkt te zijn van naziroofkunst. De kunstcollectie van de Joodse familie Dorville werd in 1942 gedwongen verkocht. Een van de werken, 'La buveuse d'absinthe', een aquarel van Félicien Rops uit 1876, blijkt zich in de collectie te bevinden van de Koninklijke Bibliotheek. Die kocht het werk aan in 1968, 'in goed vertrouwen'.

Na de dood van Dorville in 1941 kwam zijn kunstverzameling op de kunstmarkt. Sindsdien belandden de werken in verschillende Europese musea, waaronder verschillende in Duitsland en het Louvre. Nog maar twee weken geleden, voor de publicatie van het artikel, gaf de Duitse minister van Cultuur Monika Grütters drie kunstwerken terug aan de erven van Armand Isaac Dorville. En nu blijkt dat ook de Koninklijke Bibliotheek van België in haar depot een werk uit naziroofkunst in haar bezit heeft. Volgens het museum werd het via een omweg verkregen.

De Koninklijke Bibliotheek beschouwt de aquarel als een belangrijk onderdeel van het Belgisch patrimonium, maar was naar eigen zeggen niet in de wetenschap dat het bezit ervan om roofkunst kon gaan. Nu dit bekend is, zal de bibliotheek de zaak verder onderzoeken en alle opties bekijken, ook die van teruggave of vergoeding. Directrice ad interim Sara Lammens stelt: "Het is een prachtig werk dat we niet graag zouden afstaan, maar we onderschrijven de Washington Declaration die de restitutie van nazi-roofkunst regelt en we zullen er ook naar handelen."

In het licht van die berichtgeving heb ik de volgende vragen voor u, minister-president. Wat is uw appreciatie over deze feiten? Wat is uw visie over hoe Vlaanderen en de federale overheid dient om te gaan met kunstroof? Welk overleg plant u met uw federale collega's om een beleid te ontwikkelen inzake de omgang van onze federale en Vlaamse musea én de kunsthandel, met nazikunst en andere actuele vormen van kunstroof?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik hoef de hele inleiding niet meer te geven, want mijn collega heeft dat al gedaan. Het kwam de afgelopen weken uitvoerig in de pers, en ik heb ondertussen ook wat opzoekwerk gedaan. Daaruit blijkt dat er de laatste tien jaar slechts twee vragen voor restitutie zijn geweest. Dat is gebleken

uit een recent antwoord van de kanselarij. Dat is ook bijzonder laag, maar langs de andere kant is dat ook wel een beetje logisch. Want in tegenstelling tot in Nederland is er bij ons geen centrale website waar alle voorwerpen van verdachte oorsprong duidelijk opgelijst staan, en die publiek toegankelijk is. Zo'n centrale databank zou blijkbaar ook hier in opbouw zijn.

Ik denk dat het meer dan aangewezen is om bij ons een grondige doorlichting te doen van de werken die zich in onze musea bevinden, ook in het licht van die recente ontdekking. Daarnaast is het aangewezen om te werken met een centrale website waar de slachtoffers van deze toch wel laffe kunstroof en hun naasten de werken alsnog kunnen terugvinden, dit naar het Nederlandse voorbeeld.

Minister, wat is de stand van zaken rond de interfederale werkgroep Cultuurgoederen Tweede Wereldoorlog? Waarschijnlijk hebt u daar via uw vorige bevoegdheid als federaal minister al mee te maken gehad. Misschien is deze werkgroep nog samengekomen, maar gezien de impasse misschien ook niet.

Bent u bereid om aan te dringen op een geactualiseerde doorlichting bij de federale en de eigen musea en archieven, om de voorwerpen te identificeren die mogelijk afkomstig zijn van roofkunst?

Beschikt u over concrete informatie over de naar verluidt bijna afgeronde centrale databank? Zal die publiek toegankelijk zijn en tegen wanneer zal ze van start gaan? Bent u bereid om aan te dringen op de snelle opstart van zo'n centrale databank naar Nederlands voorbeeld?

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Drie op een rij, het bespaart mij een hele uitleg. Maar aangezien hier drie vragen over worden gesteld, is dit toch duidelijk een zeer urgent ontwerp. We kunnen niet anders dan dit ernstig te nemen. Ik beperk mijn inleiding tot een verwijzing naar voormalig staatssecretaris Zuhal Demir, die deze kwestie in 2017-2018 zeer actief in haar beleidsnota's had staan. Ik citeer even: "In 2018 zal, in samenspraak met de gemeenschappen, een grotere bekendheid worden gegeven aan hun onduidelijke of onvolledige herkomstgeschiedenis en zal er naar worden gestreefd om het eigenaarschap te achterhalen. Ik zal dit desgevallend opnemen met de verschillende ministers van Cultuur ter gelegenheid van de Interministeriële Conferenties Cultuur in 2018." In haar beleidsbrief van 2018 maakt ze daarover ook een stand van zaken, kondigt ze die website en databank aan en is er tenminste toch het gevoel van enige vooruitgang.

Met dit artikel dringen zich toch wel wat vragen op. Een aantal zijn al gesteld. Die databank is er, maar als je die ziet en bekijkt, is dat toch wel relatief huilen met de pet op. Wat ontbreekt, is een nieuwe visie op het hele herkomstdenken. Daar is internationaal een nieuwe opinie over ontstaan, en ik heb soms de indruk dat de mensen die daar bij ons mee bezig zijn, zonder hun expertise daarin te betwijfelen, niet echt wakker liggen van openheid, duiding naar het publiek en echte wil om dat recht te zetten.

Hoe moeten we over die website denken? Hoe denkt u over die website?

Aansluitend bij collega D'Hose: is die werkgroep nog samengekomen? Kunnen we daar eventueel dan ook de verslagen van krijgen?

Wilt u niet alleen de middelen voorzien, maar ook de leiding nemen als minister-president? U bent daar, denk ik, autoritair voor geschapen, bij wijze van spreken, om in dezen ook voortgang te boeken. Als u het niet kunt, zal niemand het kunnen. Dit is een echte uitdaging. Ik denk dat onze musea daar tot nu toe met wisselend

succes aan gewerkt hebben, maar zij missen leidinggevende directieven, en die mogen we van u verwachten. Mijn vraag is dus: wat gaat u daarmee doen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Of ik autoritair geschapen ben of niet, dat laat ik echt in het midden, dat is niet het onderwerp van deze commissie.

Ik heb het artikel van Geert Sels in De Standaard ook gelezen en ik dank u voor de relevante vragen die u alle drie stelde. Inderdaad, als drie collega's vragen stellen over dit onderwerp, is het een teken dat het belangrijk is.

Mevrouw Segers, wat mijn appreciatie is over deze feiten: het lijkt mij dat de Koninklijke Bibliotheek, bij monde van mevrouw Lammens, goed op dit artikel gereageerd heeft. De Koninklijke Bibliotheek zal de zaak verder onderzoeken: als het effectief om roofkunst gaat en de nabestaanden na de oorlog nooit werden vergoed, zal de Bibliotheek de teruggave of de vergoeding van de nabestaanden bekijken. Deze oplossing lijkt mij perfect conform de afspraken over naziroofkunst die in 1998 binnen het kader van de Washington Principles werden gemaakt.

In dat verband wil ik er ook op wijzen dat de Koninklijke Bibliotheek in het verleden al zeer constructief meewerkte aan het onderzoek van de Belgische commissies. Dat was de zogenaamde commissie-Buysse in verband met verdwenen cultuurgoederen uit voormalig Joods bezit. In de periode waarin dit werk werd aangekocht, in 1968, had men in België nauwelijks kennis over naziroofkunst in andere landen. Dit dossier speelde zich volledig af in Frankrijk en kwam slechts recent aan het licht door de publicatie van Emmanuelle Polack in Frankrijk en de Gurlitt-commissie in Duitsland.

Ik neem dan enkele vragen samen. Mevrouw Segers, u vroeg wat mijn visie is op hoe we met de federale overheid moeten samenwerken en of ik overleg plan met de federale overheid. Mevrouw D'Hose, u vroeg naar de afgeronde centrale databank. Dat was ook uw vraag, mijnheer Pelckmans.

De Washington Principles van 1998 vormen de beleidsmatige basis voor onze huidige en toekomstige omgang met de problematiek van nazikunstroof. Sinds de aanname van deze Principles in 1998 nemen de publieke erfgoedinstellingen een verhoogde zorgvuldigheid in acht bij de verwerving van nieuwe collectiestukken. Meer dan vroeger moeten zij, voorafgaand aan eventuele aankopen, een grondig herkomstonderzoek doen met betrekking tot het stuk dat ze willen verwerven. Binnen dat grondige provenance-onderzoek vormt de periode van de nazibezetting van België en ook de daaraan voorafgaande naziperiode in Duitsland een bijzonder punt van aandacht. Mocht ondanks deze check toch blijken dat een na 1998 aangekocht collectiestuk als naziroofkunst beschouwd moet worden, dan is teruggave aan de erfgenamen aangewezen. Als alternatief voor teruggave kan er uiteraard ook over een schadeloosstelling worden gesproken. Uitzondering daarop vormen de gevallen waarin de erfgenamen binnen het kader van een eerdere compensatieregeling al vergoed werden. Ik zal er bij onze musea nog eens op aandringen om in de toekomst bij verwerving van collectiestukken zorgvuldig de provenance van de stukken tijdens de periode 1933-1945 na te gaan. Voor de volledigheid wil ik nog opmerken dat het bij de Washington Principles om 'soft law' gaat, dus principes waarvan de invulling en de aard van die invulling in grote mate aan de ondertekenaars van de Washington Principles werd overgelaten. Tot daar wat ik het reactieve beleid zou noemen.

De volgende vraag is of er ook een meer actief beleid vereist is en, zo ja, wat dit beleid dan wel moet zijn. Op dit moment zijn er twee initiatieven te vermelden. Zo is er het onderzoek van de Studiecommissie joodse goederen, die in 2001 een eindrapport heeft opgeleverd en de Commissie voor de Schadeloosstelling van de leden van de

Joodse Gemeenschap, die in 2008 een eindrapport heeft opgeleverd. Binnen dit kader werd een onderzoek gevoerd naar mogelijke banden tussen door de musea na WO II verworven kunstwerken en naziroofkunst. De rapporten van deze commissies zijn online beschikbaar op de website <https://combuysse.fgov.be/nl>.

Daarnaast is er de interfederale werkgroep Cultuurgoederen Tweede Wereldoorlog. Deze ambtelijke werkgroep waarbinnen de gemeenschappen en de federale overheid overleggen, wordt getrokken door de Programmatorische Overheidsdienst (POD) Wetenschapsbeleid. Minister Demir werkte daaraan in haar vorige bevoegdheid. Die werkgroep werd opgericht in 2013.

Binnen deze werkgroep ligt de focus op het meer bekendmaken van de werken in publieke collecties waarvan de oorsprong duidelijk gerelateerd is met WO II. Het gaat om de 78 werken die na WO II uit Duitsland terug naar België werden gebracht. Ze werden door de Dienst Economische Recuperatie (DER) aan een aantal Belgische musea overgedragen.

Voor Vlaanderen gaat het om het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen, het Rubenshuis in Antwerpen, het Museum M in Leuven, het Stedelijk Museum Wuyts-Van Campen in Lier, het Groeningemuseum in Brugge, het Museum voor Schone Kunsten in Gent en het Hof van Busleyden in Mechelen.

In de loop van 2017-2018 werd overleg gepleegd met deze musea. De werkgroep bezorgde hun de beschikbare informatie over de werken en sprak met de musea af dat ze deze info online zouden plaatsen op hun website. Vijf van de zeven musea deden dit inmiddels. Dit zijn de links van deze vijf musea:

<https://kmska.be/nl/herkomstonderzoek-kunstwerken-tweede-wereldoorlog>;
<https://www.rubenshuis.be/nl/content/oorlogskunst-de-collectie>;
<https://www.mleuven.be/nl/herkomstonderzoek-tweede-wereldoorlog>;
<https://www.hofvanbusleyden.be/gezocht-gegevens-over-herkomst-collectiestuk>.; <https://cartoon-productions.be/gezocht-herkomst-vooroorlogse-schilderijen/>. Het is de bedoeling om deze informatie te overkoepelen met behulp van een federale website 'herkomst gezocht' in functie van een maximale openbaarheid en een maximale consulteerbaarheid. Het lijkt mij zaak om nu te focussen op de afronding van dit DER-project.

Zijdelings wil ik u ook informeren dat er vorig jaar één contactname was van een Joodse familie met betrekking tot een van de gepubliceerde werken. De familie werd door het betrokken museum en de bevoegde Vlaamse en federale ambtenaar tijdens een lange ontmoeting maximaal en op een respectvolle manier geïnformeerd over de omstandigheden waarin dit werk in de museale collectie is terechtgekomen. De ontmoeting leidde niet tot een vraag tot teruggave.

Eenmaal de federale koepelwebsite gerealiseerd is, kan overwogen worden of het zin heeft om voor de 78 DER-werken nog eens een actief herkomstonderzoek te laten doorvoeren. Het lijkt me echter twijfelachtig of dat nog veel bijkomende informatie zal opleveren.

Een andere vraag is of we, naar het voorbeeld van Nederland, onze museale collecties actief moeten doorlichten op de mogelijke aanwezigheid van roofkunst. Zelf ben ik, rekening houdend met het krappe budgettaire kader, van oordeel dat dit niet echt opportuun is. Dit onderzoek gebeurde immers al binnen het kader van de commissie-Buysse. De vondst van de tekening van Rops uit de collectie Dorville in de collectie van de Koninklijke Bibliotheek lijkt dan eerder weer voor het tegendeel te pleiten. Blijkbaar is de inventaris toch niet volledig.

Ik wil er wat dit betreft op wijzen dat de schadeloosstellingcommissies die opgericht werden door de landen die Washington Principles onderschreven, waaronder ook België, als focus de schadeloosstelling hadden van de in eigen land geleden

verliezen. Er was geen bijzondere aandacht voor kunstwerken die decennia later vanuit het buitenland via de kunsthandel in publieke collecties terechtkwamen.

Ik zal de vraag over de wenselijkheid en haalbaarheid van een nieuwe doorlichting van onze museale collecties naar kunstwerken met een onduidelijke herkomst aan kaarten bij het interministerieel overleg van de ministers van Cultuur. Bij mijn weten is Nederland het enige van de 42 landen die de Washington Principles hebben ondertekend dat een dergelijk verregaand onderzoek voert op stukniveau.

De interfederale werkgroep vergaderde voor het laatst op 5 oktober 2017. Ik zal, indien u dat wenst, het verslag van deze laatste vergadering ter beschikking stellen van de leden van de commissie. We zullen dat aan het commissiesecretariaat bezorgen.

In opvolging van die vergadering hadden in de loop van 2017 en 2018 verscheidene contacten plaats tussen de leden van deze werkgroep en de musea die werken van de Dienst Economische Recuperatie (DER) onder hun hoede hebben. Dit overleg resulteerde in de publicatie van deze werken en alle beschikbare informatie over die werken op hun respectieve websites.

In 2018 en 2019 werden geen formele vergaderingen georganiseerd.

Ik zal vragen om het interministeriële overleg van de ministers van Cultuur bijeen te roepen en ik zal in dit project de lead nemen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Het is ook uw appreciatie dat de directeur van de Koninklijke Bibliotheek in dezen goed heeft gereageerd. U hebt het overzicht gegeven van alle initiatieven en werkgroepen. Maar we moeten vaststellen dat er veel al lang niet meer zijn bijeengekomen. Het is, ondanks alle maatregelen die er zijn, toch onwaarschijnlijk dat dit kan gebeuren.

De problematiek van kunstroof betreft niet alleen de nazikunstroof in de periode van de Tweede Wereldoorlog. Het is van alle tijden. In de Senaat hebben wij in 2018 een heel omvangrijk informatierapport gemaakt over kunstroof, vanuit onder meer de vaststelling dat kunstroof vandaag een heel belangrijke bron van financiering van terrorisme is. We hebben daar een aantal opmerkelijke vaststellingen moeten doen. U was toen de verantwoordelijke minister van Binnenlandse Zaken. Een heel belangrijk manco dat we vaststelden, was dat de cel Kunst en Antiek van de federale politie niet meer operationeel is. Die cel is herleid tot één personeelslid. Een belangrijke aanbeveling die we toen hebben gedaan, is dat die cel absoluut moet worden gereactiveerd. Dat betekent onder andere dat de ARTIST-databank, die de kunstdiefstallen moet registreren, gewoon niet meer wordt aangevuld wegens personeelstekort.

We hebben in dat informatierapport met name met betrekking tot de restitutie van kunst gevraagd om een gezamenlijke aanpak uit te werken voor de restitutie van roofkunst, in het bijzonder van roofkunst uit de Tweede Wereldoorlog. Wij vroegen toen ook om bestaande inspanningen betreffende roofkunst voort te zetten, en om vooral ook de databank en de gegevensbank aan te vullen.

Bovendien hebben we ook aanbevolen dat er een vergelijkbaar denkproces moet worden opgestart rond kunst- en cultuurvoorwerpen die werden ontvreemd tijdens onze koloniale periode, inclusief de ontwikkeling van een juridisch kader. Minister-president, wilt u, hoewel het uw verantwoordelijkheid was om die cel Kunst en Antiek te ontmantelen, er bij de federale minister op aandringen dat die cel opnieuw volop kan werken? Hoe staat u tegenover een vergelijkbaar werk dat we moeten aanpakken met betrekking tot koloniale kunst?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, het zal inderdaad van belang zijn om dat item op de agenda van de interministeriële conferentie te plaatsen. Dat is al een eerste stap.

Mevrouw Segers zegt terecht dat op federaal niveau de cel Kunst en Antiek tijdens de vorige legislatuur werd opgedoekt. Maar niet alleen dat, ook de volledige administratie daarachter is opgedoekt. Dat is problematisch. Daardoor gebeurt er nu niets meer.

Ik had ten slotte nog één concrete vraag. U hebt verwezen naar de federale koepel-website van de DER. Die zou online komen. Hebt u er een idee van wanneer dat juist zal gebeuren?

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): We kunnen het ook een beetje internationaler bekijken. Het is zo dat niet alleen Nederland maar ook Duitsland, Frankrijk en Zwitserland in dezen veel verder staan dan wij. Zij denken daar veel breder over, met meer openheid, en ze werken effectief ontsluitend. Men houdt daar zelfs speciale thematentoonstellingen rond. Dat is toch een uitnodiging om hier echt werk van te maken.

Het is ook wel van belang dat Vlaanderen dat een beetje op gang trekt. Want van de 78 geïdentificeerde kunstwerken waarvan de herkomst mogelijks problematisch is, zijn er toch 43 die zich in Vlaamse musea bevinden.

Ik heb twee heel concrete vragen. Minister, bent u bereid om dat in uw volgende visienota, hetzij Kunst hetzij Erfgoed, op te nemen, met niet alleen een duidelijke stelling daarover, maar ook met deadlines? Zo kunnen we dat samen monitoren, zodat dit euvel nu eindelijk van de baan is.

Het gaat hier over 78 werken, dat is overzichtelijk. Als je dat internationaal bekijkt gaat het over gigantische aantallen. Ik zou het toch wel betreuren als wij er al niet in slagen om 78 werken grondig te bekijken – los van de discussie of dat al dan niet moet gebeuren.

Voor mijn tweede vraag kijk ik opnieuw internationaal. Vorig jaar is er ook binnen Europa gewerkt aan een resolutie. Die is nog niet helemaal afgerond, maar dat is ook een internationaal verhaal waarin Vlaanderen en België zich moeten tonen. Ook in dat verband vraag ik naar uw standpunt. Hoe denkt u daarover, en welk standpunt neemt u hierover in?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat die federale kunstcel betreft: het klopt niet dat die opgedoekt is. Die is ingekanteld in de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit (DJSOC), net vanwege de link met terrorisme en de financiering van terrorisme.

Mevrouw Segers, het klopt dat er iemand centraal is blijven zitten, om de informatie vanuit die verschillende diensten van DJSOC naar daar te krijgen. Als je zegt dat die cel in omvang is afgenomen, dan klopt dat wat het administratieve luik betreft. Maar de operationele werking is net versterkt in de DJSOC. Je kunt erover discussiëren of dat een goede aanpak is, maar ik heb daarbij de beslissingen van mevrouw Milquet uitgevoerd, die de organisatietabel van destijds had opgesteld. Die heb ik uitgevoerd. Op het einde heb ik de federale politie de opdracht gegeven om te evalueren of dat een goede organisatie was. Ik heb daarna geen verdere

opvolging meer gedaan vanuit een andere hoedanigheid. Maar ik stel voor dat uw collega's van het federale parlement de minister van Binnenlandse Zaken daarover ondervragen. Ik heb nog geen standpunt ingenomen rond de vraag of we daarop moeten terugkomen. Ik heb de politie gevraagd om daarover een evaluatie te maken, om te zien of dat tot een verbetering van de efficiëntie heeft geleid of niet.

Wat de federale koepelwebsite betreft: ik heb geen zicht op de timing. Ik zal dat achterhalen. Zeker als we die interministeriële conferentie bijeenhalen kan dat een van de agendapunten zijn.

Ik denk dat deze kwestie moet worden opgenomen in de visienota Erfgoed, eerder dan in de visienota Kunst. Ik ben ook gemotiveerd om dit aan te pakken. Wat de Europese resolutie betreft, komt mijn standpunt overeen met mijn antwoord, in die mate dat als die Europese resolutie in die richting neigt, we daarachter kunnen staan.

Mevrouw Segers, zonder dat ik specialist ben inzake de problematiek rond koloniale kunst, denk ik dat je koloniale kunst en hoe die hier bij ons is terechtgekomen, niet onder een noemer kunt vatten. Er zal misschien wel een deel zijn dat je onder de noemer kunstroof kunt vatten, maar er zijn ook andere kanalen waarlangs die kunst verworven is.

Dus ik denk dat we daar eens nader naar moet kijken. Maar die kunst dateert natuurlijk van een nog veel langere periode. Ik ken die materie te weinig om te zeggen wanneer het effectief om kunstroof gaat. Dan gaan we daar op een andere manier naar kijken dan andere vormen van kunst. Maar ik denk niet dat je kunt stellen dat alle koloniale kunst is verworven via kunstroof.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik ben het absoluut met u eens dat de evaluatie van die reorganisatie moet gebeuren. Want ik kan u verzekeren dat de hoorzittingen die wij hebben gehoord van de ambtenaar van de politie echt hemeltergend waren. Wij – België en Brussel – zijn momenteel een internationale draaischijf van geroofde kunst als financieringsmiddel van terrorisme.

Het feit dat de cel herleid is tot één man, en dat de rest is overgeheveld, heeft er onder andere toe geleid dat de databank niet meer wordt ingevuld. Er gebeurt momenteel vanuit België niets, of veel te weinig. Dat maakt dat we bijzonder kwetsbaar zijn.

Ik zou u het volgende willen meegeven, en ik hoop dat u er werk van wilt maken: lees ons informatierapport, want daar zit bijzonder veel materiaal in. Zet de evaluatie van die reorganisatie op de agenda van de Federale Regering. En dring erop aan om die cel opnieuw te activeren. Ook een ratificering van het UNIDROIT-verdrag van 1995 en het Verdrag van Nicosia mag op de agenda worden gezet, want ook dat heeft België nog niet gedaan.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik zit toch met een kille vaststelling. We hebben natuurlijk gezegd dat Vlaanderen moet stralen met onze cultuur; wie zijn wij om dat niet mee uit te dragen. Maar dan is het toch des te pijnlijker dat een krant als De Standaard anno 2020 met zo'n verhaal naar buiten moet komen. Dat is pijnlijk voor Vlaanderen, maar het is vooral ook pijnlijk voor onze musea, die echt een goede naam hebben en mensen in huis hebben die hun job heel goed doen. Dit is echt een urgent probleem.

Ik heb nog een tweede opmerking. Het is wat delicaat, maar als ik wat rondluister, dan heeft een en ander ook wel te maken met de personeelsbezetting, en alles wat

hier is aangehaald. Maar sommige kritische mensen zeggen ook dat het wat te maken heeft met de visie van die ene man die dat leidt. We waarderen die man allemaal wel, maar hij is toch wat gesloten en conservatief. Ik denk dat er in Vlaanderen intussen een nieuwe generatie is die wat meer afstand neemt van die problematiek. Zij gaan daar veel opener mee om, met veel meer kennis. Zij willen ook meewerken aan nieuwe internationale standaarden. Ik zou de minister willen uitnodigen om die tweede stem ook eens te horen. Met die twee stemmen samen kunnen we dan effectief vooruitgaan.

Ik ben wel heel blij, en ik heb tegelijkertijd genoteerd dat u dat wilt opnemen in uw visienota. We gaan u daar dan ook graag in helpen, om niet te zeggen dat we u gaan monitoren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de klimaatmiddelen voor het Fonds Culturele Infrastructuur – 1357 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karin Brouwers

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): We kennen hier allemaal het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI). Dat fonds ontvangt jaarlijks een dotatie voor de realisatie van investeringen en onderhoud. En laat dit nu ook net een ambitie zijn van deze Vlaamse Regering, die niet minder dan zeven grote infrastructuurwerven wil realiseren of mee realiseren. Daarvoor heeft de regering ook 95 miljoen euro extra aan investeringskredieten ingeschreven.

Voor die investeringen kunnen er ook effectief budgetten worden gevonden in klimaat- en duurzame energieambities, om bij de Vlaamse Regering een beroep te kunnen doen op het zogenaamde Klimaatfonds. In de vorige legislatuur kreeg toenmalig minister van Cultuur Gatz 15 miljoen euro – gespreid over 2017-2018-2019 – toegewezen uit het fonds, dat in die periode over 299 miljoen euro beschikte.

Uit de begrotingsnota's blijkt dat in afwachting van sluitende afspraken in het kader van het op te maken Vlaams Klimaat- en Energiebeleidsplan 2021-2030 er dus een vrije beleidsruimte van 31.694 keuro VAK (vastleggingskrediet) voor nieuw klimaatbeleid is ingeschreven in de begroting 2020. Hiervoor wordt ook 9508 keuro extra VEK (vereffeningskrediet) ingeschreven. Voor de volgende regeerperiode kan op basis van een conservatieve inschatting van de minister van Begroting voor 347,7 miljoen euro aan nieuw beleid voorzien worden naast de al besliste enveloppe van 75 miljoen euro in 2019 met middelen uit het Klimaatfonds van 2020.

Voor welke specifieke klimaatmaatregelen werd in de periode 2017-2019 jaarlijks van de extra middelen van het Klimaatfonds toegevoegd aan het FoCI en hoeveel?

Door de stijgende tarieven voor de handel in emissierechten met bijkomende opbrengsten tot gevolg, werd in de Vlaamse begroting 2019 een extra klimaatbudget ingeschreven van 114 miljoen euro. Daarnaast besliste de uittredende Vlaamse Regering ook nog eens om 75 miljoen euro te reserveren voor het actieplan klimaat. In het zogenaamde centenblaadje 2019 werd een verdeling van deze extra middelen opgenomen, maar het FoCI staat daar niet bij. Heb ik dat goed gelezen? Zo niet, waar staat dit dan wel? U hebt klimaatambities en ambities inzake de culturele infrastructuur, maar die twee zaken moeten toch op elkaar aansluiten?

In 2020 zou net geen 194 miljoen in het Vlaams Klimaatfonds beschikbaar zijn. Daarvan gaat 93 miljoen naar 'carbon leakage' en is 69 miljoen nodig voor de uitvoering van engagementen van de vorige Vlaamse Regering. Zo blijft er nog ruim 31,7 miljoen over aan beleidskredieten en 9,5 miljoen aan betaalkredieten. Opnieuw valt het FoCI blijkbaar uit de boot. Kloppen die cijfers en wat is de reden hiervoor?

In het najaar van 2019 bereikte de Vlaamse Regering een akkoord over een Vlaams klimaat-en energiebeleidsplan 2021-2030. Zult u naar aanleiding van de implementatie van dat plan en de daaraan gekoppelde toewijzing van de middelen van het Klimaatfonds 2020-2024 voldoende financiële ruimte opeisen voor de klimaat-accenten in de ambitieuze infrastructuurplannen van de culturele sector? Wanneer wordt die beslissing genomen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De klimaatmiddelen die aan het budget voor het Fonds Culturele Infrastructuur werden toegevoegd, waren zowel bestemd voor werken aan de eigen infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap in beheer van het fonds, als voor de infrastructuur van organisaties uit de sector, via de sectorale investeringssubsidies 'energiezuiniger maken van culturele en jeugdinfrastructuur'.

In totaal werden in de periode 2017-2019 13,3 miljoen euro investeringssubsidies vastgelegd door het FoCI voor het nemen van energiezuinige maatregelen in culturele en jeugdinfrastructuur. Sinds 2017 werden 115 projecten goedgekeurd die op een maximale periode van 6 jaar uitgevoerd worden. Het FoCI monitort de energiegegevens van deze infrastructuren en moedigt de organisaties aan om te sensibiliseren over het duurzaam gebruik van de gebouwen en installaties.

Het duurzaam en energiezuinig maken van het eigen patrimonium is een van de speerpunten van het FoCI, dat met de eigen infrastructuur een voorbeeldrol wil spelen voor de sector. Wat energiemaatregelen in eigen infrastructuur betreft, werden 30 duurzame projecten op de planning geplaatst voor een totaalbedrag van 5,45 miljoen euro. In totaal trok het Vlaams Klimaatfonds 4.587.000 euro uit voor werken aan de eigen infrastructuur. Het verschil van 953.000 euro wordt bijgepast met middelen uit de FoCI-dotatie. 23 projecten zijn al in uitvoering, 7 andere worden nog opgestart vanaf 2020.

De verdeling van de klimaatmiddelen in de vorige regeerperiode viel uiteraard nog onder de vorige minister van Cultuur. Maar ik heb voor u navraag gedaan. Van het klimaatbudget van 114 miljoen euro ging 5 miljoen euro naar de culturele en de jeugdinfrastructuur. Die middelen werden toegekend aan organisaties op het terrein via subsidies voor energiezuinigheid. Het klopt dus niet dat het FoCI daar uit de boot viel.

Wat de verdeling van de 75 miljoen euro betreft waarnaar u verwijst, moet ik u eveneens zeggen dat uw informatie niet klopt. Er werd in 2,3 miljoen euro voorzien voor 'energierenovatie in de cultuur- en jeugdsector' in 2019. Deze middelen werden gebruikt om de eigen infrastructuur energiezuiniger te maken.

Ik kan bevestigen dat de cijfers die u over 2020 noemde, kloppen. U bent in dezen wel goed geïnformeerd. Maar uw stelling dat het FoCI uit de boot zou vallen bij de verdeling van deze middelen, klopt niet, aangezien hierover nog geen beslissing genomen is. De verdeling van die laatste 31,7 miljoen euro beleidskredieten is nog niet gemaakt. U kunt dus nog niet concluderen dat het FoCI uit de boot valt. We zullen ervoor zorgen dat dat niet zo is.

Wat betreft het Vlaams Klimaat-en Energiebeleidsplan 2021-2030 is het inderdaad mijn ambitie om, gelet op de engagementen van deze Vlaamse Regering inzake

klimaatbeleid enerzijds en de noden in de sector anderzijds, voldoende financiële ruimte op te eisen voor de culturele sector. Maar ook daar zou het voorbarig zijn als ik nu al formele uitspraken daarover zou doen. De formele afspraken moeten nog gemaakt worden. Dat zal in de loop van dit jaar gebeuren.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, dank u om met uw antwoord duidelijkheid te scheppen. Ik heb hierover toch nog een bijkomende vraag, zeker in verband met de hoge ambitie om in cultuurinfrastructuur te investeren, de zogenaamde zeven werven. Gaat u er zelf op toezien of, als die werven worden uitgevoerd met heel wat Vlaamse subsidie, er voldoende innoverende klimaat-robuuste architecturale inbreng is in die gebouwen? Als we die projecten willen naar buiten brengen, waarbij we de beste kwaliteiten van Vlaanderen willen laten zien, dan moeten we er zeker voor zorgen dat dat klimaatrobuust is. Ik zou daar zelfs ambitieus willen zijn. We zouden eigenlijk een voorbeeldrol moeten kunnen spelen voor de hele cultuursector. Ik ga niet zeggen dat u zelf voor architect moet spelen, maar gaat u er effectief op toezien dat daar voldoende ambitie aanwezig is om dat te realiseren?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Deze vraag sluit nauw aan bij de vraag die ik vorige week heb gesteld aan de minister van Jeugd. Het ging toen ook over de FoCI-middelen en de ruimte die er zou zijn voor de ondersteuning van jeugdinfrastructuur en voor klimaatvriendelijke maatregelen op dat vlak.

Minister-president, in het verleden, of alleszins in de vorige legislatuur, hadden wij een minister van Jeugd én Cultuur. Het FoCI zat toen in één hand. In dezen wil dat zeggen dat de afspraken moesten worden gemaakt binnen het kabinet zelf. Er waren in het verleden afspraken over de verdeling van de FoCI-middelen tussen Cultuur en Jeugd. Zijn er nu daarover ook afspraken gemaakt met minister Dalle? Is er een vork afgesproken voor de FoCI-middelen? Het is natuurlijk belangrijk dat beide sectoren de middelen op een goede manier kunnen benutten.

Naast het klimaatvriendelijk maken van de culturele infrastructuur zijn er nog andere uitdagingen op het vlak van culturele infrastructuur. In het regeerakkoord hebben wij gesproken over een globaal plan voor de culturele infrastructuur, in vergelijking met het sportinfrastructuurplan, dat wij kennen uit het verleden. Kunt u ons daar wat meer zicht op geven? Wat is daar de stand van zaken? Hoe denkt u dit aan te pakken?

Mijn derde vraag sluit eigenlijk aan bij het antwoord dat u net gaf op de derde en vierde vraag van collega Pelckmans. Ik begrijp, en zo is het in het verleden ook geweest, dat als er middelen uit het Klimaatfonds komen, je eerst moet weten hoeveel er precies in dat Klimaatfonds zit, vooraleer je effectief naar een verdeling kunt gaan. Ik ga ervan uit dat dat voor 2020 bij de eerstkomende begrotingswijziging ook duidelijk gaat worden. Wil dat voor de langere termijn zeggen dat die bespreking ook tijdens de begrotingswijzigingsbesprekingen gaat plaatsvinden, of hebt u daar een andere timing voor?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Hoge ambities rond het klimaat is een beleidslijn van deze regering, voor alle infrastructuurwerken die we gaan doen. Het Facilitair Bedrijf heeft de opdracht gekregen om erop toe te zien dat we streven naar de hoogste technisch haalbare normen. Als overheid moeten we daar een voorbeeldfunctie in hebben. Dat geldt bij uitbreiding dus ook voor de culturele infrastructuur.

Wat de verdeling van de FoCI-middelen betreft tussen Jeugd en Cultuur: dat pakken we iedere keer aan bij de begrotingen. U weet ook hoe dat met infrastructuurmiddelen gaat. Die middelen worden voor bepaalde jaren gealloceerd, maar meestal gaan de werken wat trager. Dat is een continue monitoring. De ene keer kan het zijn dat de projecten van Jeugd toch iets sneller gaan; we moeten dat continu monitoren. Maar tot nu toe is er een zeer goede verstandhouding tussen de minister van Cultuur en de minister van Jeugd, en komen we daar telkens op een relatief eenvoudige manier uit. Ik ga ervan uit dat dat voor de rest van de legislatuur ook zo zal zijn.

Het cultureel infrastructuurplan zal op een vergelijkbare manier verlopen als het sportplan. We zijn daaraan begonnen. Ik kan daar nu geen datum op kleven, maar hoe sneller het klaar is, hoe sneller we weten waar we voor staan. Dat is ook mijn ambitie.

Inderdaad, de toewijzing van de middelen uit het Klimaatfonds gebeurt altijd bij begrotingswijzigingen. Het is dan dat die discussie plaatsvindt.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik heb natuurlijk wat ervaring met cultuurgebouwen, en als lid van Groen moet ik het zeggen: dat zijn gebouwen die ecologisch dikwijls heel zwaar wegen. Het zijn ten eerste publieke gebouwen: ze hebben enorm veel openingsuren. Dan hebben ze meestal ook nog de nodige techniek aanwezig rond licht en geluid, en andere zaken die heel veel energie vergen. We hebben daar een heel mooi voorbeeld in handen om met good practices aan het publiek te laten zien dat we dat als overheid ernstig nemen.

Ik heb zelf maar al te dikwijls ervaren dat 's avonds het licht blijft branden in het stadhuis of het cultuurcentrum, en dat je de dag daarop een telefoontje krijgt: 'Het kan toch niet dat het licht de hele nacht blijft branden?' Ik geef maar een heel direct voorbeeld. Maar je kunt moeilijk overdrijven als het gaat over de enorme voorbeeldfunctie die we daar hebben.

Daarom ben ik wat bezorgd of daar wel voldoende middelen voor zijn. U weet dat ik ernstige twijfels heb bij die 95 miljoen euro. Toen ik vorige week op het departement zag hoeveel middelen er zullen nodig zijn om alleen al die zeven werven te realiseren, dan zult u echt uw uiterste best moeten doen om dat budget via de klimaatmiddelen te vergroten. Daar was ook een opmerking over bij het Rekenhof. Wat wij ten eerste zouden betreuren, is dat men dan op het einde zegt dat we die klimaatambities dan maar wat naar omlaag moeten schroeven. Dan kan men die bedragen wat lager houden. Dat zou echt een volledig fout signaal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de leenvergoeding – 1369 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Leenvergoeding is een onderdeel van de federale wetgeving. Momenteel is er nog altijd een koninklijk besluit (KB) van kracht van 13 december 2012. Dat bepaalt de bedragen die per collectiestuk en per uitlening betaald moeten worden door de uitlenende instelling en dat dit bedrag doorerekend kan worden aan de leners. Voor de bibliotheken neemt Vlaanderen dat

al sinds mensenheugenis op zich omdat men de bibliotheken en de bibliotheekbezoeker niet bijkomend wil belasten.

Tot en met verbruiksjaar 2017 werden de gegevens centraal aangemeld en centraal betaald – dat ging over 1,67 miljoen euro in 2017 – door de Vlaamse Gemeenschap die een vermindering van 5 procent bewam omdat de gegevens centraal werden aangemeld en betaald. Van dit bedrag is 13,3 procent bestemd voor de leenvergoeding aan audiovisuele materialen, cd's en dvd's en dergelijke, en 86,7 procent voor gedrukte materialen, lees: boeken.

Tot 2018 werden de Vlaamse openbare bibliotheken via het decreet Lokaal Cultuurbeleid gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Voorwaarde voor de uitbetaling was het tijdig bezorgen van statistische gegevens over gebruikers, collectie, uitleningen en werking. Deze gegevens werden samengevoegd en gepubliceerd in een aantal statistieken – ik ga daar niet op in. Maar natuurlijk na de afschaffing van het decreet Lokaal Cultuurbeleid is de verplichting om deze gegevens aan te leveren aan Vlaanderen weggevallen, met als gevolg dat de gegevens over 2018 onvolledig zijn en er naar schatting slechts 60 procent rapportage zou zijn ten opzichte van de volledige cijfers over 2017. Een centrale aanlevering van de gegevens van collectie en uitleningen van alle Vlaamse openbare bibliotheken is dus niet meer mogelijk gebaseerd op actuele cijfers, waardoor de vermindering van 5 procent die we kregen, terugvalt op 2,5 procent en leidt tot extra administratieve kosten voor Repobel ten nadele van de begunstigde auteurs en uitgevers. Door de verschillende bibliotheekbeheerssystemen in de Vlaamse openbare bibliotheken ontbreekt een objectief inzicht in de aanwezigheid in de collectie en het totaal aantal uitleningen per titel, wat een interessante parameter is voor de monitoring van het lees- en leengedrag en de impact van Vlaamse auteurs en uitgevers daarop.

Het eengemaakt bibliotheekstelsel (EBS) dat door Cultuurconnect wordt uitgerold in heel Vlaanderen zou een oplossing kunnen geven omdat het een open, betrouwbaar, gebruiksvriendelijk en geïntegreerd softwaresysteem biedt voor het consolideren van de stabiele werkprocessen in de bibliotheek. Dat zijn er nogal wat: dat gaat van het bestellen van materiaal tot het uitlenen en de rapportage natuurlijk. Een open overleg met de Vlaamse boekensector, Boek.be, en de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) moet het mogelijk maken de informatie te clusteren tot collectie- en uitleningsgegevens op titelniveau.

De vergoeding van 0,03 euro per uitlening – dat is dan 0,021 euro voor de auteur en 0,009 euro voor de uitgever – blijft bovendien ver achter bij het Europese rekenkundig gemiddelde van twaalf landen, waar het dan gaat over 0,195 euro. Voor zes landen met een open vergoedingssysteem is het gemiddeld 0,176 euro, exclusief België. Uit onderzoek van de boekensector blijkt immers dat België de laagste vergoeding per uitlening geeft in de hele EU. Nederland geeft bijvoorbeeld vier keer meer.

Het BoekenOverleg vraagt daarom al langer aan de Vlaamse overheid om de leenvergoeding voor auteurs op te trekken naar het Europees gemiddelde, wat concreet een verzesvoudiging van de vergoeding zou betekenen. Ze vragen bovendien om het bedrag niet per inwoner te berekenen maar per aantal gebruikers en uitleningen, en om de leenvergoeding te financieren vanuit de begroting Cultuur, zodat zij voor Vlaamse auteurs en uitgevers kan worden voorbehouden.

Door omzetting van papieren boeken naar e-boeken komen deze inkomstenbronnen voor auteurs en uitgevers ook nog fors onder druk wegens lagere verkoopprijzen, een hoog btw-tarief en piraterij en ongecontroleerd kopiëren. Volgens een Nederlands onderzoek is slechts een op de drie van de beschikbare digitale titels op de e-reader aangekocht. De rest is ofwel gratis ofwel illegaal bekomen. E-boeken maken eigenlijk nieuwe exploitatievormen mogelijk. Streaming, verhuring,

abonnementsformules en pakketaanbiedingen kennen we uit de muziekwereld en hebben aangetoond dat daardoor de basismarkt van het fysieke product, de cd's, en dus het verdienmodel voor componisten en muzikanten gedecimeerd is. Als abonnee kun je onbeperkt e-boeken downloaden of raadplegen voor een symbolische prijs. Dus ook voor boeken is daar toch het een en ander in beweging. De geringe inkomsten die overblijven voor de auteur zijn symbolisch nadat de aanbieder, de provider, de uitgever en de tussenpersoon hun aandeel hebben afgeroomd.

Voor de uitlening van e-boeken geldt geen wettelijke licentie, wat tot gevolg heeft dat om e-boeken uit te lenen een exclusieve licentie moet worden verworven van de rechthebbenden: auteurs en uitgevers. Cultuurconnect maakt werk van een centraal platform voor de collectieve uitlening van e-boeken voor de Vlaamse openbare bibliotheken in de vorm van een one copy one user-model, wat inhoudt dat per aangekocht e-boek er tegelijkertijd maar één uitlening aan één gebruiker kan zijn. Het uitgangspunt van Cultuurconnect dat de uitlening van een e-boek vergoed zou worden aan het tarief van een papieren boek, wordt natuurlijk, en begrijpelijk, niet aanvaard door Vlaamse uitgevers en auteurs.

Minister, ik heb hierover een aantal vragen. (*Opmerkingen van minister Jan Jambon*)

Ja, het is technisch, maar het is misschien goed dat het ook eens wordt uitgelegd, want het is ingewikkeld. Het is ook de eerste keer deze legislatuur dat we dit opnieuw aankaarten. Volgende keer kunnen we misschien korter zijn.

Bent u op de hoogte van de vragen van het BoekenOverleg over de problematiek van de leenvergoeding en deelt u hun analyse dat de leenvergoeding te laag is in Vlaanderen?

Wat is uw standpunt over het centraal aanmelden en betalen van de leenvergoeding in Vlaanderen? Welke rol zal Cultuurconnect hierin spelen en werd hiertoe al overleg gepleegd met de Vlaamse boekensector en de beroepsvereniging van de Vlaamse auteurs VAV of het BoekenOverleg? Zo ja, wat waren de conclusies van dit overleg?

Hebt u al overleg gehad met uw federale collega, minister Nathalie Muylle, bevoegd voor de auteurswetgeving, om te informeren of er een evaluatie is gemaakt van de huidige bedragen en de evoluties in het gebruik en of de minister ook een officiële benchmark met onze buurlanden gemaakt heeft?

Wat is uw standpunt over de kritiek van de Vlaamse uitgevers en auteurs op het voorstel van Cultuurconnect om voor de uitlening van het e-boek hetzelfde tarief te hanteren als voor een papieren boek?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, vooraleer op uw vragen te antwoorden wil ik toch eerst een tweetal foutieve gegevens uit de inleiding rechtzetten. De Vlaamse openbare bibliotheken werden tot en met 2015 door de Vlaamse Gemeenschap op basis van het decreet van 6 juli 2012 betreffende het Lokaal Cultuurbeleid gesubsidieerd. Deze subsidie werd vanaf 2016 opgenomen in het Gemeentefonds. Tot en met 2015 waren de openbare bibliotheken decretaal verplicht om cijfers over hun werking aan te leveren via het Bibliotheek Informatie- en OpvolgingsSysteem (BIOS3).

Deze verplichting hield op te bestaan met de hierboven vermelde overheveling van de geoormerkte sectorale subsidies naar het Gemeentefonds. Mede hierdoor nam de participatiegraad van bibliotheken aan BIOS sinds 2016 geleidelijk af. Voor het werkjaar 2018 rapporteerde 66 procent van het totale aantal bibliotheken. Dit percentage slaat op de registratie van minstens één rubriek van de totale set. De

registratie van die gegevens die nodig zijn voor de berekening van de leenvergoeding vormt echter een uitzondering op deze evolutie. Het gaat hier specifiek over gegevens over de collectie en over de uitleningen. Door extra inspanningen van mijn departement en een nauwe samenwerking met Cultuurconnect en het betrokken kabinet zijn we erin geslaagd om voor deze specifieke gegevens een invulgraad van 100 procent te behouden.

Het klopt dus niet dat de gegevens slechts tot en met referentiejaar 2017 centraal werden verzameld en berekend. Dit is ook voor het referentiejaar 2018 gebeurd en zal ook voor het referentiejaar 2019 gebeuren.

Ik ben op de hoogte van het meest recente memorandum van het BoekenOverleg van 2019 dat de problematiek van de leenvergoeding als een van de aandachtspunten voor de Vlaamse overheid vooropstelt. Het BoekenOverleg vraagt om deze leenvergoeding op te trekken naar het Europese gemiddelde en dit te financieren vanuit de begroting Cultuur, zodat zij voor in Vlaanderen uitgegeven auteurs kan worden voorbehouden.

Net als in het merendeel van de Europese landen wordt de leenvergoeding in Vlaanderen door de overheid betaald. Toch zijn er grote verschillen, wat een eenduidige, zinvolle vergelijking tussen de landen bemoeilijkt. Zo zijn de begunstigden van de leenvergoeding niet in elk land dezelfde. In een minderheid van landen, 6 op 22, ontvangen uitgevers een gedeelte van de leenvergoeding. In 7 landen wordt de leenvergoeding expliciet beperkt voor auteurs van de eigen nationaliteit en/of publicaties in de eigen taal. Slechts in 3 landen maakt de leenrechtvergoeding deel uit van het auteursrecht, wat een gelijke behandeling van buitenlandse auteurs inhoudt.

In België wordt de leenvergoeding bepaald door twee kostendrijvers, enerzijds een forfait op basis van de grootte van de collectie en anderzijds een bedrag op basis van het aantal uitleningen. Hoe groter de collectie, hoe hoger het forfait dus. Hierop is wel een correctie voorzien, telkens van 5 procent, enerzijds voor werken die niet voor uitlening ter beschikking worden gesteld, en anderzijds voor werken die tot het publieke domein behoren. Daarnaast moet een bedrag per uitlening worden betaald. Ook hier is er een correctie voor werken die tot het publieke domein behoren, opnieuw een korting van 5 procent. Een verlengde uitlening wordt op grond van de inleidende overwegingen bij het tariefbesluit van 2012 niet als een uitlening beschouwd. Voor bijkomende informatie verwijs ik u naar het koninklijk besluit van 13 december 2012 betreffende de vergoeding voor openbare uitlening.

In 2019 betaalde de Vlaamse overheid een factuur voor de leenvergoeding aan Reprobel ten bedrage van 2.059.123,36 euro. Voor 2020 bedraagt de factuur 2.043.160,29 euro.

In samenwerking met Cultuurconnect slaagt mijn departement er nog altijd in om alle noodzakelijke gegevens voor het berekenen van de leenvergoeding te verzamelen. Er is al overleg geweest tussen de administratie en Cultuurconnect om te bekijken hoe de centrale aanlevering vanuit het eengemaakt bibliotheekstelsel zal kunnen verlopen. De conclusies van dit eerste overleg waren dat er zeker mogelijkheden zijn voor een efficiënte en gecentraliseerde data-uitwisseling, maar dat dit verder technisch en organisatorisch zal worden uitgewerkt.

Hierover is nog geen grondig overleg geweest tussen Cultuurconnect en het BoekenOverleg, noch met de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) of de Vlaamse uitgevers, maar daarvoor is het mijns inziens zeker niet te laat. Het eengemaakte bibliotheekstelsel is in volle transitie. Ik zal de betrokken organisaties vragen om dit overleg te organiseren met het oog op synergieën die kunnen leiden tot een breder aanbod, een betere ontsluiting en bruikbare data voor onderzoek.

Met federaal minister van Werk, Economie en Consumenten Nathalie Muylle zijn de eerste contacten gelegd. Uiteraard ben ik geïnteresseerd in een evaluatie van de huidige bedragen. Ook de evoluties in het gebruik en een benchmark met onze buurlanden zijn mijns inziens noodzakelijke informatie bij het mogelijk wijzigen van de leenrechtvergoeding. De vergelijking is echter wat complexer, de systemen zijn wezenlijk verschillend in een heel aantal landen.

Wat is nu het standpunt over de kritiek van de Vlaamse uitgevers? U baseert zich op mondelinge informatie van Cultuurconnect ten tijde van de start van de onderhandelingen met de uitgevers over de realisatie van een e-boekendienst. Bij de aanvang van deze onderhandelingen ging Cultuurconnect ervan uit dat, op basis van het arrest van het Europese Hof van Justitie van 10 november 2016, de zaak C-174/15, het uitlenen van e-boeken – voor zover deze uitlening gebeurt via het 'one copy, one user'-model – ook valt onder de uitzondering voor openbare uitlening en dus niet onder het exclusief recht.

Daarnaast ging Cultuurconnect bij de start van de onderhandelingen ook uit van de bepalingen rond e-boeken en openbare bibliotheken zoals vastgelegd in het decreet op de gereguleerde boekenprijs.

Tijdens de onderhandelingen met de uitgevers is gebleken dat de uitgevers bovenstaand arrest naast zich neerleggen en niet erkennen dat het uitlenen van e-boeken onder de uitzondering van openbare uitlening valt. Deze weigerachtige houding doet zich ook in Nederland voor.

Indien e-boeken onder de uitzondering van openbare uitlening vallen, brengt dit met zich mee dat de rechthebbenden niet kunnen verhinderen dat openbare bibliotheken aangekochte e-boeken kunnen uitlenen, waarna de rechthebbenden evident wel via de leenrechtvergoeding een compensatie ontvangen voor deze uitlening.

Ten gevolge van de houding van de uitgevers heeft Cultuurconnect zijn aannames moeten loslaten. Daardoor wordt in functie van de realisatie van een e-boekendienst voor de openbare bibliotheken onderhandeld met de uitgevers over de titels die ze al dan niet willen aanbieden voor uitlening door openbare bibliotheken, en dit volgens een onderhandeld prijsmodel. De uitgevers beslissen dus welke titels ze tegen welke meerkost ten opzichte van de retailprijs ter beschikking willen stellen via specifieke licenties. In deze licenties wordt het gebruik van de e-boeken beperkt, zowel inzake duur van de licentie als inzake het aantal uitleningen dat mogelijk is per licentie.

Voor de realisatie door Cultuurconnect van een e-boekendienst voor de openbare bibliotheken wordt gewerkt met specifieke, onderhandelde licenties die duurder zijn dan de retailprijs van het e-boek in de boekhandel. Die licenties wijken dus ook af van de gereguleerde boekenprijs die nochtans ook betrekking heeft op e-boeken, en waarbij werd bepaald dat openbare bibliotheken een maximale korting van 25 procent zouden krijgen op de aankoop van boeken en e-boeken.

De conclusie is dat er voor het uitlenen van e-boeken in een aparte licentie wordt voorzien volgens een onderhandeld prijsmodel. Met andere woorden, de onderhandelingen met de uitgevers hebben geleid tot een licentiemodel buiten het leenrecht en buiten de gereguleerde boekenprijs om.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, dank u voor uw uitvoerige antwoord. Als ik het goed begrepen heb, hebt u niet geantwoord op de vraag over de verhoging van de vergoeding. U baseert zich op het feit dat dat allemaal moeilijk te vergelijken is. Ik kan mij toch niet voorstellen dat men dat in de sector zelf ook niet weet. Als zij al jaren zeggen dat zij de laagste in de EU zijn, dan is dat toch

ergens op gebaseerd. Misschien moeten we inderdaad een benchmark doen. Ik pleit ervoor om op termijn naar een verhoging te gaan. U hebt zich daar niet over uitgesproken. We wachten dit verder af.

U gaat ook in overleg met Boek.be en de Vlaamse Auteursvereniging (VAV). U hebt dat hier aangegeven. Het zou goed zijn indien daar eens wordt bekeken wat eventueel de mogelijkheden zijn, want het feit dat we de laagste zijn in de EU wil ik toch aannemen, ook al zijn er misschien zaken die niet te vergelijken zijn omdat elk land zijn eigen systeem heeft. Vandaar ook het nut van een benchmark. Daar moeten we op wachten. Als die er niet komt of als die op federaal niveau moet gebeuren, kunt u misschien ondertussen toch al tenminste in gesprek gaan om te bekijken of er niet al een en ander mogelijk is.

Ik heb nog een bijkomende vraag over de sector van de amateurkunsten. Zij hebben hun eigen documentatiecentra van de landelijke amateurkunstorganisaties. Zij moeten ook een leenvergoeding betalen voor het uitlenen van bijvoorbeeld directie-partituren of theaterteksten aan hun leden. Zij hebben in het verleden al pogingen ondernomen bij het Forum voor Amateurkunsten om ook een vrijstelling te krijgen. Daarin is voor hen niet voorzien. Misschien zou het goed zijn dat Vlaanderen ook daar het leenrecht op zich zou kunnen nemen, in de mate dat zij binnen het federale kader geen vrijstelling kunnen krijgen? Wilt u dat bekijken? Kan uw administratie daar verder overleg over plegen met de amateurkunstensector? Ik neem aan dat dat niet over de grote bedragen gaat. Dat zal verder onderzoek moeten uitwijzen. Wilt u dat ook even bekijken voor de amateurkunstensector?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Moet ik dat bekijken voor de amateurkunsten? Dat is federaal. Ik zie niet goed in hoe wij dat moeten compenseren vanuit Vlaanderen. Dan kun je veel dergelijke dingen doen. Ik wil het wel eens bekijken. Maar het gaat niet over grote bedragen. Als we zoiets doen, gaan we weer een hoop parallelle administratie opzetten. Ik ben sceptisch, maar ik zal het eens bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voor de duidelijkheid: die vrijstellingen zijn bepaald in dat koninklijk besluit. Dat gaat over onderwijsinstellingen, wetenschappelijke onderzoeksinstellingen, zorginstellingen, instellingen ten behoeve van blinden en slechtzienden, doven en slechthorenden. Bibliotheken zitten daar zelfs niet echt tussen. Daarom betaalt Vlaanderen dat al jaren voor de bibliotheken. Zo zou het ook voor documentatiecentra van amateurkunsten geregeld kunnen worden, zoals het ook voor bibliotheken is geregeld. Bekijk het rustig, misschien met de sector. Ik weet ook niet over welke bedragen dit al dan niet zou gaan. Dat speelt natuurlijk een rol. Ik pleit ook niet voor weer eens parallelle administratieve systemen. Absoluut niet, maar misschien is daar wel een mogelijkheid om op die vraag in te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het schrappen van de investeringssubsidies voor grote culturele infrastructuur en voor het automatiseren van theatertrekken in 2020 – 1376 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Zo zijn we opnieuw bij het Fonds voor Culturele Infrastructuur (FoCI) aanbeland.

Op donderdag 30 januari 2020 gaf het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) op zijn website mee dat de minister van Cultuur in 2020 geen aanvragen voor een investeringssubsidie voor grote culturele infrastructuur zal voordragen bij de Vlaamse Regering en dat er dit jaar ook geen sectorale investeringssubsidies voor het automatiseren van theatertrekken zullen worden toegekend.

De voor deze subsidierondes beschikbare middelen binnen het FoCI zullen aangewend worden "voor de reeds lopende engagementen uit het regeerakkoord, zoals het afwerken van het masterplan voor KMSKA en de opstart van het ontwerp van het nieuwe M HKA", aldus het bericht op de website.

Deze aankondiging noopt mij tot volgende vragen.

Minister, kunt u een omstandige motivering geven op basis van welke gronden u de beslissing nam om deze subsidierondes te schrappen?

In welk budget was oorspronkelijk voorzien voor de respectieve subsidielijnen?

Wat is de impact van deze beslissing voor lopende en nieuwe culturele infrastructuurprojecten en plannen voor het automatiseren van theatertrekken? Hebt u weet van organisaties die planden om in 2020 een aanvraag in te dienen? Zo ja, op welke manier denkt u de dringende noden op dit vlak op te vangen?

Kunt u concretiseren op welke manier deze middelen aangewend zullen worden?

Engageert u zich om deze subsidierondes wel te laten doorgaan in 2021?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het FoCI voorziet jaarlijks vanuit zijn machtiging in een budget van 2,5 miljoen euro voor het verlenen van sectorale investeringssubsidies. Voor de periode 2017-2021 zijn dit de prioriteiten: het automatiseren van theatertrekken, het toegankelijker maken van culturele infrastructuur, het energiezuiniger maken van culturele infrastructuur. In de praktijk werden deze middelen enkel toegekend voor de theatertrekken en de toegankelijkheid. Vanuit de focus op duurzaamheid en onze klimaatambities werd dit budget de voorbije jaren aangevuld met middelen uit het Vlaams Klimaatfonds, waarop de subsidies voor de prioriteit energiezuinigheid gefinancierd werden. Het is mijn ambitie om die praktijk voort te zetten en om opnieuw klimaatmiddelen in de richting van de culturele infrastructuur in Vlaanderen te leiden.

De verdeling van deze middelen tussen aanvragen voor het automatiseren van theatertrekken en de toegankelijkheidsprojecten is afhankelijk van de kwaliteit van de projecten, het beschikbare budget en de ranking van de ingediende projectvoorstellen die de Adviescommissie Culturele Infrastructuur vooropstelt. De minister beslist op basis van dit advies.

Voor de subsidielijn 'grote culturele infrastructuur' is geen structureel budget voorzien. Dat betekent dat hiervoor telkens opnieuw bijkomende middelen moeten worden gezocht.

Wat 2020 betreft, werden in de context van het regeerakkoord belangrijke engagementen opgenomen op het vlak van culturele infrastructuur. Het FoCI zal deze legislatuur onder meer de prioriteit geven aan de afwerking van de lopende bouwprojecten in het Kaaitheater en het KMSKA, en de opstart van het nieuwe M HKA, maar het investeert ook in infrastructuur die geen eigendom is van de Vlaamse

overheid, zoals de nieuwe museumsite te Brugge en het restauratie- en nieuwbouwproject van de Gentse Opera.

Binnen de huidige budgettaire context is het niet opportuun om dit jaar een oproep te doen voor nieuwe projecten voor grote culturele infrastructuur, zeker ook omdat er nog engagements na te komen zijn uit de vorige regeerperiode. Het zou volgens mij niet van goed bestuur getuigen om al een nieuwe oproep te lanceren wanneer er nog mensen op het terrein op de subsidies van vorig jaar aan het wachten zijn. Voor opportuniteiten of uiterst dringende noden ben ik natuurlijk altijd bereid om mee op zoek te gaan naar een oplossing.

De voorbije jaren werd al aanzienlijk geïnvesteerd in het automatiseren van theatertrekken. In die mate zelfs dat we de interesse voor deze subsidielijnen zien afnemen. Het is vanuit die optiek dat ik gehoor gegeven heb aan de oproep van de leden van deze commissie om middelen van infrastructuur te heroriënteren naar de projectsubsidies. Wat betreft het automatiseren van theatertrekken heeft de administratie weet van vijf organisaties die eventueel een aanvraag wilden indienen, gebaseerd op vragen die per mail werden gesteld aan de administratie en op basis van de gegevens uit KIOSK. Er werden nog geen aanvragen ingediend. De uiterste indiendatum valt op 1 april 2020.

De FoCI-administratie stelde vast dat ten minste een van deze vijf projecten voor theatertrekken niet in aanmerking komt voor deze investeringssubsidie omdat de infrastructuur niet beschikt over een toneeltoren. De aanwezigheid van een toneeltoren is een formele voorwaarde, die in het subsidiereglement uit 2017 werd opgenomen. Over de ontvankelijkheid van de andere projecten kan de administratie geen uitspraak doen voorafgaand aan de indiening van de aanvragen.

Deze subsidierondes zijn een structureel gegeven waarop ik in 2020 heb ingegrepen. Het is mijn ambitie om de komende jaren tegemoet te komen aan de noden die er zijn binnen deze subsidielijnen, in functie van het beschikbare budget. In 2021 loopt het huidige subsidiereglement voor de sectorale prioriteiten af en zullen we nieuwe sectorale prioriteiten vastleggen, in lijn met de behoeften van de sector.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, dank u wel voor de verduidelijking. We hadden beter al die vragen over het FoCI samengenomen.

Ik begrijp dat de 2,5 miljoen euro waarin tot nu toe vooral voor theatertrekken is voorzien, nu, in het licht van de klimaatplannen van de Vlaamse Regering, worden verschoven naar klimaatmaatregelen. U zegt dat vijf organisaties wilden indienen, waarvan er een ontvankelijk is. Kunt u verduidelijken welke die vier organisaties zijn? Hoelang zullen ze nog moeten wachten vooraleer er opnieuw theatertrekken in aanmerking kunnen komen?

U verduidelijkt ook dat er geen structurele middelen zijn voorzien voor de grote culturele infrastructuur. U staat – volledig terecht – achter de projecten die op stapel staan. Ook ik sta er volledig achter dat het KMSKA, het M HKA, Brugge en Opera Gent worden aangepakt. U zei dat er nog een aantal wachten op de toegestane subsidies van vorig jaar. Kunt u ook daar verduidelijken over welke organisaties dat gaat?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Op de website werd duidelijk aangegeven dat voor een aantal projecten dit jaar geen aanvragen meer konden worden ingediend. Maar er staat wel, en ik citeer: "Er kunnen wel projectvoorstellen ingediend worden voor

de twee overige sectorale investeringssubsidies: het toegankelijker maken en het energiezuiniger maken van cultuur- en/of jeugdinfrastructuur. De uiterste indien-datum voor deze sectorale investeringssubsidies is 1 april 2020.”

We discussieerden daarnet nog over de Klimaatfondsmiddelen die toegevoegd werden aan de FoCI-middelen, en stelden vast dat die daarvoor ook in het verleden werden gebruikt. Tegen de zomer hebben wij hier de begrotingswijzigingsbesprekingen. Daardoor ontstaat op het terrein het gevoel dat er geen middelen zijn en dat het dit jaar dus geen zin heeft om projectaanvragen in te dienen.

Het duurt natuurlijk nog lang voordat we hier in het parlement de stemming houden op 1 april. Anderzijds zal de regering die discussie wel sneller voeren. Misschien is het goed om daar op de een of andere manier toch communicatie over te voeren, zodat de mensen in de organisaties zeker niet geremd zijn om hun aanvragen en noden kenbaar te maken, en de projecten effectief in te dienen. Zodra er enig zicht is op het budget daarvoor, kan dat ook kenbaar worden gemaakt.

Het lijkt mij heel belangrijk om het denkproces rond de projecten op het terrein niet te laten afremmen, en om die communicatie duidelijk te voeren.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik heb nog een kleine aanvulling, en een bezorgdheid die ik wil delen. Ik sluit mij aan bij collega Segers, in die zin dat die grote infrastructuurprojecten van groot belang zijn. Maar daarbij mogen we toch absoluut niet vergeten dat die sectorale middelen, die dan in heel Vlaanderen kunnen worden verspreid, daar zeker niet voor mogen sneuvelen.

Ik heb het zelf meegemaakt: theatertrekken zijn een uitstekend middel om aan lokale personeelskostenbesparingen te doen. Je maakt met andere woorden je overhead heel efficiënt. En dat is toch een van uw uitgangsposities.

Ik sluit ook aan bij de opmerking van collega Rombouts. Er zijn eigenlijk al heel wat projecten op het laatste moment afgevoerd. We moeten toch wel opletten op de communicatie vanuit de administratie. En we mogen ons toch ook niet opstellen als een wat onbetrouwbare overheid. Ik denk aan circusprojecten die worden uitgesteld of socioculturele participatieprojecten die niet doorgaan. Ik weet dat daar allerlei redenen voor zijn, maar je zou op den duur de indruk krijgen dat men niet meer zo betrouwbaar is. Dat zou men toch moeten vermijden. Ik wil dat toch nog eens benadrukken. Juiste communicatie is daarbij heel belangrijk. We hebben het in vorige afzeggingen van projecten ook al meegemaakt. Maar daarover straks meer.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, wie zijn die vier? De administratie heeft een screening gedaan, maar er is op dit moment nog geen enkele aanvraag ingediend. Het is nog een beetje voorbarig, maar de administratie verwacht zich aan vijf aanvragen, waarvan er een niet in aanmerking komt. Maar ik heb de namen niet. Hetzelfde geldt voor wie op subsidies van de vorige jaren wacht. Ik stel voor dat u die vraag schriftelijk indient. Dan zullen we daarop antwoorden. Ik heb die parate kennis niet.

Ik deel de bezorgdheid rond de communicatie. Vanuit het kabinet heb ik aangeboden om met de administratie rond te tafel te zitten, om de manier van communiceren toch iets duidelijker en gebruiksvriendelijker te maken. Ik denk dat er een middenweg moet worden gevonden tussen heel ambtelijke taal en heel literaire taal. Er mag toch iets concreter en minder ambtelijk worden gecommuniceerd. Daarin hebben we vanuit het kabinet initiatieven genomen naar de administratie toe.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik dank de collega's voor de aanvullende opmerkingen en vragen. Het is uiteraard goed dat er vanuit de administratie helder en misschien wat minder ambtelijk wordt gecommuniceerd. Maar de opmerking van collega Pelckmans is ook wel zeer terecht: het departement communiceert over beslissingen die worden genomen door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zou toch een betrouwbare partner moeten zijn; er moet inderdaad over worden gewaakt dat dit soort ad-hocbeslissingen niet om de haverklap worden genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de positie en het functioneren van de administratie Kunsten – 1479 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister, in de plaats van 'administratie Kunsten' moet het eigenlijk 'Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM)' zijn.

Dit is een gevoelig onderwerp, maar ik wilde het toch even aansnijden, omdat we op een kruispunt staan, met aan de ene kant de besparingen en aan de andere kant de komende erkenningsronde. Dat was trouwens ook de aanleiding om met deze commissie eens een uitgebreid bezoek te brengen aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en het Departement CJM. Dat bezoek heeft plaatsgevonden op 7 februari 2020 en we zijn daar heel goed ontvangen. De heer Luc Delrue heeft ons een heel uitgebreid beeld geschetst van de financiën van de organisatie, de subsidielijnen en de daaraan verbonden beoordelingsmechanismen, het complexe kunstenlandschap, de toenemende transversale werking, het organogram, de digitalisering bij het departement en het personeelsbeleid. We kregen daar in een flinke powerpointpresentatie een zeer goede inkijk op de organisatie.

Behalve de foto van de actuele stand van zaken ging er veel aandacht naar de vele complexe uitdagingen waar de sector voor staat. Als we de leidend ambtenaar mogen geloven – en wie zijn wij om dat niet te doen – zijn die immens, in dergelijke mate zelfs dat we er wat stil van werden en we ons afvroegen of alles nog wel goed komt. Ik heb daar twee redenen voor, en mijn vragen straks zullen daar ook over gaan. Enerzijds is er de dalende capaciteit van de organisatie door personeelsbesparingen en/of uitstroom van mensen die elders gaan werken – we weten over wie het gaat. Anderzijds is er de stevige daling van de beschikbare apparaatskredieten. Wat dat laatste betreft, werd ons gezegd dat de verhouding tussen de beschikbare werkmiddelen en de lonen van dit departement het laagst is van alle Vlaamse departementen; het Vlaamse gemiddelde is 17 procent, terwijl dat bij het departement slechts 13 procent is. Dat is één vaststelling.

We hebben tijdens ons bezoek ook een ploeg van mensen gezien die hun werk met veel goesting doen en die er ook in geloven. Bij deze wil ik mijn waardering daarvoor overbrengen. Maar toch – en ik begeef me nu wat op glad ijs – is de sector, de cliënten zeg maar, opvallend en behoorlijk eenduidig kritisch over de recent doorgevoerde reorganisatie van het departement. De belangrijkste opmerking is dat men door het bos de bomen niet meer ziet.

Minister, in uw beleidsnota hebben we nochtans het volgende gelezen: "In het kader van een betere dienstverlening (inclusief communicatie) aan de burger en

de organisaties zal er binnen mijn departement CJM gewerkt worden aan een vernieuwde, integrale digitale architectuur. Ook hier staan financiële middelen tegenover.”

Kloppen de door CJM aangehaalde cijfers waaruit blijkt dat dit departement de voorbije jaren beduidend meer dan de andere departementen heeft moeten inleveren, zowel inzake apparaatskredieten als inzake het personeelsbestand?

Zijn de in de beleidsnota beloofde extra financiële middelen uitsluitend bedoeld voor de noodzakelijk te vernieuwen digitale infrastructuur of voorziet u in de toekomst nog andere inhaalbewegingen op andere domeinen?

Zijn de voorziene werkingsmiddelen en het huidige personeelsbestand voldoende robuust voor de vele uitdagingen waar dit departement voor staat?

Bent u op de hoogte van de kritische perceptie van de sector – en dan heb ik het zowel over de steunpunten als de belangenorganisaties en de aanvragende organisaties – op het functioneren van het departement, vooral na het recent hertekende organogram? Uit een interne bevraging bij het personeel blijkt immers bij het personeel de perceptie te leven dat die reorganisatie niet zo geslaagd is. Is die reorganisatie reeds grondig geëvalueerd? Zo niet, hebt u concrete plannen in die richting? Zo ja, wat is de timing van die evaluatie?

Ik wil om af te sluiten nogmaals mijn waardering uitspreken voor de vele mensen die er werken, alsook voor de leiding. Het is echter niet omdat ik mijn waardering voor de leiding uitspreek, dat ik er niet ook heel kritisch over kan zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er is mij inderdaad gesignaleerd vanuit het departement dat er vragen zijn bij de hoogte van de besparingen op de loonkredieten voor de periode 2020-2024. Er is mij ook aangegeven dat de werkingsmiddelen waarover het departement beschikt, de laagste zijn per hoofd van alle departementen. Ik ben dit nu verder aan het bekijken met mijn collega, de minister bevoegd voor Jeugd en Media. Wij delen immers de verantwoordelijkheid over dat departement.

Er zijn inderdaad extra middelen voorzien voor het vernieuwen van de digitale infrastructuur. Die middelen zijn daarvoor geoormerkt en op dit moment zijn er geen andere extra middelen voorzien.

Wat de robuustheid van het departement betreft, wil ik allereerst inzetten op planlastvermindering. We gaan stelselmatig decreten herbekijken en de insteek daarbij is dat we zorgen voor planlastvermindering. Dat is niet alleen positief voor de indiener van dossiers, maar ook voor de persoon die ze moet screenen en evalueren. Ik heb het departement gevraagd om de regelgeving te screenen op de administratieve lasten die door de regelgeving gegenereerd worden, zowel voor de sector als voor het departement. Ik denk dat daar nog een substantiële winst kan worden geboekt.

Verder valt het beheer van het departement onder de exclusieve bevoegdheid van de secretaris-generaal. Het is aan de secretaris-generaal, als leidend ambtenaar, om zijn apparaatskredieten op zo’n manier in te zetten dat hij kan voldoen aan de werkmassa die in samenspraak met zijn voorgedijministers moet gebeuren. Het is aan de leidend ambtenaar om te zien waar gefocust kan worden op de kerntaken en waar eventueel aan planlastvermindering kan worden gedaan.

Wat de kritische perceptie van de sector betreft, is het zoals ik al zei aan de leidend ambtenaar om zijn departement te organiseren. Dat behoort tot zijn bevoegdheid;

dat is zijn taak. Het organogram van het departement is inderdaad hertekend begin 2018. De herstructurering was zeer grondig en samen met de inkanteling van de provincies vergde dat een grote aanpassing van de medewerkers. Het doel was de organisatie af te stemmen op de uitdagingen voor de sector, zoals u het zelf formuleert. Blijkbaar waren er in de beginfase weeffouten, zoals dat met elke grote herstructurering het geval is; een herstructurering brengt altijd wel wat kinderziektes met zich mee. Er vond eind 2018 dan ook een evaluatie van de herstructurering plaats en in de loop van 2019 zijn de nodige aanpassingen gebeurd.

Wat de klachten van de sector betreft, is het logisch dat de sector met enige scepsis heeft gekeken naar deze grondige reorganisatie. Helemaal in het begin zijn wel enkele vragen gesteld, voornamelijk vanuit de jeugdsector. Ondertussen is er heel wat overleg gebeurd met de verschillende sectoren via het halfjaarlijks sector-overleg met de bovenbouworganisaties uit de vier sectoren: jeugd, kunsten, erfgoed en sociaal-cultureel werk. Uit een klantenbevraging van 2019, die hier in de parlementaire commissie trouwens al aan bod is gekomen, bleek dat 93 procent van de klanten voldoende tot zeer tevreden is over de algemene dienstverlening.

In de driehoeksverhouding tussen de politiek, de administratie en de sector zal er altijd enige frictie zijn. Daar moeten we ons geen illusies over maken. Een systeem, zo'n reorganisatie, moet zich echter ook wat kunnen zetten, zeker als er een aantal bijstellingen zijn geweest. Ik zou dat reorganisatiemodel nu wat tijd, rust en stabiliteit willen geven, zodat het zich kan zetten. Van evaluatie naar evaluatie sukkelen is niet aangewezen. Gezien de aanpassingen die er zijn gebeurd, zou ik eerst willen nagaan of die nu volstaan. Als de kritiek uit de sector aanhoudt, dan moeten we natuurlijk bijsturen. Dat is nu eenmaal zo.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Dank u, minister-president, voor uw omstandig antwoord. Ik wil toch nog eens een bezorgdheid van Groen meegeven over de communicatie en het functioneren van de administratie. Ik hoef u absoluut niet te vertellen dat de sectoren, zeker de kunstensector, voor enorme uitdagingen staan door de u welbekende besparingen. Anderzijds voel je dat de trechter voor de volgende erkenningsronde eraan komt. Dan is het toch van groot belang dat de sector, waar we het toch allemaal voor doen en waar de middelen voor dienen, goed geholpen wordt en dat de mensen binnen de sector weten bij wie ze moeten zijn en de competitie voor middelen met waardigheid kunnen aangaan. Een kwaliteitsvolle begeleiding vanuit het departement is daarbij een absolute must. We hebben al veel gesproken over het moeilijke en slechte functioneren van KIOSK. U hebt maatregelen aangekondigd om dat te verbeteren, maar de tijd dringt wel. We zullen dus een versnelling hoger moeten schakelen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Het is mijn overtuiging dat een kwalitatieve begeleiding van de kandidaten bij de erkenningsronde zal leiden tot een kwalitatievere beoordeling. Ik wil dan ook graag van u horen hoe u de rol van het departement ziet inzake het begeleiden van de kandidaten in de volgende erkenningsronde, niet het minste bij het moeilijke traject dat aanvragers van projectsubsidies moeten doorlopen. Vooral die laatsten baren mij zorgen, omdat het vaak over mensen gaat die weinig ervaring hebben met het schrijven van projecten en met andere woorden wel een waarderende begeleiding vanuit het departement zouden kunnen gebruiken. Hoe ziet u de rol van het departement inzake begeleiding precies?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Dank u wel, collega Pelckmans, om dit thema hier ter sprake te brengen. Uw bezorgdheid leeft niet alleen bij Groen; ook binnen CD&V hebben we al een aantal keer vragen gesteld bij de hervormingen binnen

het Departement CJM. Die zijn tot op heden zeer tumultueus verlopen, zeker wat de rol of de plaats van de cel Jeugd binnen de missie van het departement betreft.

We hebben natuurlijk een heel moeilijke periode achter de rug, met eerst de overheveling van de provincies, dan de herstructurering en daarna de besparingen en de wervingsstop. Dat is een hele uitdaging geweest voor het departement als organisatie en dat heeft ook een heel grote impact op het personeel. Wij hebben die personeelsevaluatie ook gezien en de CD&V-fractie deelt de bezorgdheid van het personeel en Groen ook heel hard.

Er is een groot verloop, waardoor expertise ofwel verloren gaat ofwel verkeerd moet worden ingezet. De werkdruk ligt hoog en het zijn een aantal zeer bekwame medewerkers die de boel nog draaiende houden. Ik stel mij ook vragen bij het feit – en ik sluit me daarvoor aan bij collega Pelckmans – dat er veel minder personeel is binnen CJM in vergelijking met andere departementen. Ik zou u dan ook willen vragen of er extra personeel nodig is om alle opdrachten uit te voeren dan wel of wij zelf moeten snoeien in het aantal opdrachten, zodat alles gerealiseerd kan worden wat het departement decretaal krijgt toegewezen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ook ik wil collega Pelckmans danken voor de vraag. Net zoals de CD&V-fractie sluit ik mij bij de bezorgdheid aan. Er zijn besparingen op de apparaatskredieten, er is een groot personeelsverloop, er zijn problemen met KIOSK. Ik herinner mij uit de vorige legislatuur ook dat men steken heeft laten vallen in het radiodossier. De vraag naar extra personeel is daarom volgens mij zeker en vast terecht. De suggestie om echter ook eens een grondige evaluatie door te voeren, die ondersteunen wij ook mee.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, ik begrijp dat u vanuit de oppositie zegt dat er bijkomende middelen en bijkomend personeel moeten zijn. Dat begrijp ik.

Ik heb daarstraks gezegd dat ik samen met minister Dalle de beweringen van de administratie ga onderzoeken. Het is de bedoeling om een planlastvermindering door te voeren voor de mensen die dossiers indienen, wat ook repercussies heeft op de evaluatie en bewerking van die dossiers. Dat is snoeien in de taken en de werklast van het departement.

Wat de rol van het departement bij de aanvragen betreft, vind ik dat een administratie zich als helper moet opstellen. Als mensen zeggen een aanvraag te willen indienen en zich daarvoor tot het departement richten, dan moet de administratie een helpende hand bieden. Daar moet men mankracht voor ter beschikking stellen, zeker voor mensen die voor het eerst een dossier indienen. Dat staat ook uitdrukkelijk in de opdracht van het departement. Die taak moet verdergezet worden.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, het is een kort en helder antwoord, maar of het voldoende zal zijn, zal moeten blijken. Ik blijf nog altijd wat sceptisch.

Ik wil ook nog even reageren op onze rol als oppositie en op de middelen die wij altijd vragen. U bent zelf voldoende ondernemer om te beseffen dat je soms moet investeren om achteraf veel efficiënter met de zaken om te gaan. *(Minister-president Jan Jambon knikt instemmend)*

U geeft zelf aan dat het departement een helpende hand moet bieden, maar daar heb je effectief mensen voor nodig die daar voldoende opgeleid voor zijn. Hoe dat dan efficiënt georganiseerd moet worden, lijkt mij een uitdaging voor de organisatie zelf.

Ik heb nog een bedenking, als u mij toelaat om die te uiten, minister. U schuift de verantwoordelijkheid door naar de secretaris-generaal. Het is natuurlijk zijn opdracht, maar tegelijkertijd hebt u als voogdijminister in dezen ook een krachtige stem en hebt u er alle belang bij dat dit punt grondig wordt aangepakt.

Om af te sluiten wil ik nogmaals zeggen dat ik alle respect heb voor iedereen die bij het departement werkt, de directeur-generaal inclusief.

Minister-president Jan Jambon: Ik wil nog even reageren op een puntje. Ik heb tijdens mijn periode in het bedrijfsleven inderdaad nog reorganisaties doorgevoerd. We investeren hier ook wel. Investeren betekent niet per se dat er personeel bij komt. Investeren is ook digitaliseren, zodat je met een bepaalde capaciteit van mensen meer zaken kunt doen. Naast digitaliseren is er ook vereenvoudigen: de administratieve overlast verlagen. Dat zijn onze intenties en daarmee denk ik dat het bestaande takenpakket draaglijk wordt voor de huidige bezetting.

Maar ik zeg het nog eens: we gaan de cijfers van het departement samen met collega Dalle evalueren en kijken of de middelen die men krijgt voldoende zijn om alle taken uit te voeren. Ik heb kennis genomen van de beweringen van het departement en ik vind die ernstig genoeg om daar eens grondig naar te kijken en er conclusies uit te trekken.

Investerings zijn dus wel voorzien, investeringen in digitalisering weliswaar.

Gustaaf Pelckmans (Groen): De bedenking die ik me soms wel eens durf te maken is dat je natuurlijk ook de steunpunten hebt. Er is een hele bovenbouw waar heel veel kennis en knowhow zit. Misschien moet er daar een partnership mee ontstaan, al dan niet in een tijdelijk verband. Om mensen goed te begeleiden heb je de juiste expertise nodig. Het is niet zo dat je dat zomaar op de huidige ploeg kunt afschuiven. Met de moeilijkheden waar de sector voor staat, wil ik er absoluut op aandringen – en ik voel daar veel collegialiteit voor in deze zaal – om dat heel grondig aan te pakken. U zult er achteraf wel bij varen, want het zal de kwaliteit van de beslissingen alleen maar ten goede komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.